

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Úřad vlády České republiky

II. Analýza uplatňování Metodiky hodnocení dopadů na rovnost žen a mužů pro materiály předkládané vládě České republiky

Úřad vlády ČR

listopad 2021

Úvod

Legislativní pravidla vlády (dále jako „LPV“) a Jednací řád vlády (dále jako „JŘV“) požadují, aby předkládací a důvodové zprávy materiálů zařazených na jednání vlády ČR vždy obsahovaly zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k rovnosti mužů a žen (týká-li se navrhované řešení postavení fyzických osob).

V roce 2015 si nechal Úřad vlády ČR, resp. Odbor rovnosti žen a mužů (dále jako „Odbor“) zpracovat Metodiku hodnocení dopadů na rovnost žen a mužů pro materiály předkládané vládě České republiky (dále jako „Metodika“).¹ Metodika byla zpracována zejména z toho důvodu, že k hodnocení dopadů regulace na rovnost žen a mužů prováděnému dle příslušných ustanovení LPV a JŘV bylo ze strany většiny rezortů přistupováno formalisticky. Úroveň provedení hodnocení dopadů na rovnost žen a mužů byla také často velmi odlišná. Metodika měla poskytnout jednotné vodítko pro provádění hodnocení dopadů regulace na rovnost žen a mužů tak, aby bylo možné vyhovět dikci LPV a JŘV.

Vláda vzala Metodiku na vědomí usnesením ze dne 8. července 2015 č. 542 a doporučila její využívání ve všech koncepčních, rozhodovacích a vyhodnocovacích procesech, které mají dopad na fyzické osoby.

Metodika je určena primárně pro potřeby analytických, legislativních a dalších útvarů, které vytváří konkrétní materiál, jehož dopady jsou následně hodnoceny. Dále má Metodika sloužit koordinátorkám a koordinátorům rovnosti žen a mužů na jednotlivých rezortech. Metodika nabádá, aby již při vzniku materiálu byla dostatečně zohledňována otázka rovnosti žen a mužů.

Odbor obecně k tématu hodnocení dopadů na rovnost žen a mužů a k užívání Metodiky pořádá od roku 2014 praktické semináře určené osobám pracujícím v analytických a legislativních útvarech, rezortním koordinátorkám a koordinátorům rovnosti žen a mužů a dalším osobám podílejícím se na přípravě materiálů pro jednání vlády ČR.

II. Analýza uplatňování Metodiky hodnocení dopadů na rovnost žen a mužů pro materiály předkládané vládě České republiky je jedním z výstupů projektu Implementace Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014 – 2020 a související aktivity (dále jako „Projekt“), financovaného Operačního programu Zaměstnanost, jehož realizace byla prodloužena do roku 2022. I. Analýza uplatňování Metodiky hodnocení dopadů na rovnost žen a mužů pro materiály předkládané vládě České republiky byla vládě předložena pro informaci dne 22. června 2018.²

Cílem analýzy je zhodnotit, zda (a v jaké kvalitě) předkladatelé provádějí hodnocení dopadů materiálů předkládaných vládě ČR na rovnost žen a mužů a v jakém rozsahu využívají Metodiku, a formulovat doporučení do budoucna. Přílohou analýzy je i reflexe zpětné vazby z devíti seminářů, které k uplatňování Metodiky v období od července 2018 do ledna 2021 uspořádal Odbor v rámci realizace Projektu.

¹ Blíže viz <http://www.vlada.cz/cz/-138748>.

² Blíže viz <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=ALBSAYVCCTE6>.

1. Gender Impact Assessment

1.1 Gender Impact Assessment (hodnocení dopadů na rovnost žen a mužů)

Gender Impact Assessment (dále jako „GIA“) je anglický termín pro hodnocení dopadů na rovnost žen a mužů. Jedná se o mezinárodně zavedený termín, který Evropská komise definuje jako odhadování různých vlivů (pozitivních, negativních nebo neutrálních) jakýchkoli politik nebo činností z hlediska rovnosti žen a mužů.³ Evropský institut pro rovnost žen a mužů (dále jako „EIGE“) GIA definuje jako hodnocení, analýzu či posuzování zákona, politiky nebo programu, jež umožňuje preventivně určit pravděpodobnost negativních důsledků daného rozhodnutí na stav rovnosti žen a mužů. Při provádění GIA je tedy nutné posuzovat jak současný stav s ohledem na rovnost žen a mužů v souvislosti s uvažovanou politikou, tak předpokládané dopady na ženy a muže po zavedení dané politiky.⁴ Podle EIGE je důležité, aby hodnocení bylo strukturované, tj. systematické, analytické a zdokumentované.

EIGE považuje GIA za jednu z metod prosazování principu tzv. gender mainstreamingu,⁵ který je strategií pro dosahování rovnosti žen a mužů. Gender mainstreaming byl v rámci Evropské unie (dále jako „EU“) poprvé definován Evropskou komisí v roce 1996 jako přístup, kdy se již ve fázi plánování různých opatření berou aktivně a otevřeně v úvahu jejich možné účinky na příslušnou situaci žen a mužů v dané oblasti.⁶ Podle definice OSN z roku 1997 je gender mainstreaming „proces posuzování důsledků pro ženy a muže všech plánovaných činností, včetně těch legislativních, politik nebo programů ve všech oblastech a na všech úrovních. Jedná se o strategii pro to, aby se zájmy a zkušenosti žen a mužů staly nedílnou součástí navrhování, provádění, sledování a hodnocení politik a programů ve všech politických, hospodářských a společenských sférách, aby z nich ženy a muži považovali stejného prospěchu, a nezachovávaly se nerovnosti. Konečným cílem je dosažení rovnosti žen a mužů.“⁷

GIA je jedním z řady typů hodnocení dopadů regulace. V kontextu LPV a JŘV lze dále identifikovat hodnocení dopadů ve vztahu k zákazu diskriminace, hospodářské a finanční dopady, dopady na podnikatelské prostředí, sociální dopady, dopady na životní prostředí (tzv. EIA), dopady na bezpečnost nebo obranu státu či korupční rizika (tzv. CIA). GIA je tedy pouze jedním z řady hodnocení dopadů regulace ve vztahu k jedné specifické oblasti. GIA zároveň není jediným hodnocením, ke kterému existuje praktická metodika. V ČR je možné dále používat metodiku CIA.⁸ EIA je dokonce upraveno zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů.

1.2 Důležitost důsledného provádění GIA

Rovnost žen a mužů je jednou z hodnot, která je v moderních demokratických společnostech ctěna a prosazována. Je základním lidským právem a rovněž jedním ze základních kulturních a politických statků spojujících evropské společnosti. Prosazování rovnosti žen a mužů má nejen lidskoprávní rozměr, ale také zásadní význam pro hospodářský růst, prosperitu a konkurenceschopnost. Rovnost je také základní hodnotou obsaženou v českém právním řádu. Listina základních práv a svobod v čl. 1 obsahuje ustanovení, podle kterého jsou lidé svobodní

³ Blíže viz <https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/toolkits/gender-impact-assessment/what-gender-impact-assessment>.

⁴ Tamtéž

⁵ Tamtéž

⁶ Blíže viz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:51996DC0067>.

⁷ Blíže viz <https://www.un.org/womenwatch/osagi/intergovernmentalmandates.htm>.

⁸ Blíže viz <https://korupce.cz/protikorupcni-agenda/metodika-cia/>.

a rovní v důstojnosti i v právech. Rovnost žen a mužů jako hodnota je také rozvedena zákonem č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon). Podpora rovnosti žen a mužů by proto měla být integrální součástí tvorby politik.

GIA pomáhá brát v úvahu potřeby a zájmy různých skupin obyvatelstva. Životní zkušenosti žen a mužů se mohou v mnoha ohledech zásadně lišit, což má také vliv na jejich potřeby a (politická) očekávání. Důsledné hodnocení dopadů zamýšlených regulací na rovnost žen a mužů tak pomáhá k tvorbě efektivních veřejných politik citlivých k potřebám co nejširšího spektra populace.

V souvislosti s tvorbou politik ve vztahu k rovnosti žen a mužů je vhodné doplnit, že stav rovnosti žen a mužů v ČR není dlouhodobě uspokojivý.⁹ Měřením dílčích indikátorů ve vztahu k rovnosti žen a mužů se zabývá několik indexů na evropské a mezinárodní úrovni. Jedním z nich je Index genderové rovnosti¹⁰ vytvářený EIGE. Měření genderových nerovností se věnuje také Světové ekonomické fórum ve svém Global Gender Gap indexu.¹¹ Obecně lze shrnout, že ve všech relevantních mezinárodních indexech hodnotících úroveň rovnosti žen a mužů se Česko pohybuje výrazně pod průměrem EU. Tato skutečnost neplatí jen ve vztahu k uvedeným indexům obecně, ale také ve vztahu k jednotlivým ukazatelům.¹²

Vládní politiky a právní předpisy jsou zpravidla považovány za neutrální co do dopadů na rovnost žen a mužů. Avšak praxe ukazuje, že tomu tak mnohdy ve skutečnosti není. Ze sociologického hlediska jsou v naší společnosti stále zakořeněny některé strukturální nerovnosti, které mají dopad na ohrožené skupiny (včetně žen). To je důvodem, proč tvorba neutrálních (resp. spíše k nerovnostem žen a mužů slepých) opatření a regulací bez ohledu na specifika konkrétních ohrožených skupin osob způsobuje zachování (někdy dokonce i posílení) stávajících nerovností mezi ženami a muži v ekonomické, politické i sociální oblasti.

Pro posilování rovnosti a demokracie je proto nezbytné se zabývat možnými dopady všech (nejen) politických rozhodnutí, regulací, opatření nebo programů na životy žen a mužů, tedy i dopadů na jejich rovnost. Právě GIA se stává prvním krokem pro úspěšnou eliminaci nezamýšlených negativních účinků.

GIA tedy:

- posiluje úroveň rovnosti žen a mužů;
- dopomáhá vytvářet kvalitnější veřejné politiky;
- dopomáhá kvalitnější správě;
- je nástrojem pokroku – pomáhá pochopit strukturální nerovnosti mezi ženami a muži.¹³

⁹ Blíže viz Zprávy o rovnosti žen a mužů (vč. příloh), které jsou dostupné na <http://www.vlada.cz/cz/-123732/>.

¹⁰ Blíže viz <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2020/CZ>.

¹¹ Blíže viz <https://www.weforum.org/reports/gender-gap-2020-report-100-years-pay-equality>.

¹² Blíže situaci v ČR včetně jejího pořadí v jednotlivých evropských i mezinárodních žebříčcích genderové rovnosti rozebírá Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021 – 2030, která byla schválena usnesením vlády ze dne 8. března 2021 č. 269. Strategie i její zkrácen verze jsou dostupné z odkazu <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/vlada-dnes-schvalila-strategii-rovnosti-zen-a-muzu-na-leta-2021---2030-187164/>.

¹³ Informace o GIA čerpány z příručky EIGE, která je dostupná na <http://eige.europa.eu/gendermainstreaming/toolkits/gender-impact-assessment/what-gender-impact-assessment>.

1.3 Ukotvení GIA v ČR

Legislativní pravidla vlády

V současné době dle čl. 9, odst. 2, písm. a) LPV obecná část důvodové zprávy obsahuje *zhodnocení platného právního stavu, včetně zhodnocení současného stavu ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen*, přičemž zhodnocení musí obsahovat vysvětlení příčin případných rozdílů, očekávaných dopadů nebo očekávaného vývoje, s využitím statistických a jiných údajů, jsou-li tyto údaje k dispozici. Podmínka zhodnocení dopadů na rovnost žen a mužů v tomto rozsahu se vztahuje na všechny typy legislativních materiálů, včetně věcných záměrů zákonů.

Jednací řád vlády

Rovněž JŘV obsahuje povinnost provádění GIA, a to konkrétně podle čl. 4, odst. 7, písm. c), kdy předkládací zpráva obsahuje *vždy zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen, týká-li se navrhované řešení postavení fyzických osob; zhodnocení musí obsahovat vysvětlení příčin případných rozdílů, očekávaných dopadů nebo očekávaného vývoje, s využitím statistických nebo jiných údajů členěných na muže a ženy, jsou-li tyto údaje k dispozici*. JŘV a LPV tedy obsahují shodné náležitosti kladené na řádné provedení hodnocení dopadů na rovnost žen a mužů.

Obecné zásady pro hodnocení dopadů regulace

Obecné zásady pro hodnocení dopadů regulace (dále jako „RIA“) v části 10 - Charakteristika specifických dopadů obsahuje bod 10.8. Dopady ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti žen a mužů, kam se mají uvést očekávané dopady navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti žen a mužů. Zhodnocení musí obsahovat vysvětlení příčin případných rozdílů, očekávaných dopadů nebo očekávaného vývoje, s využitím statistických a jiných údajů, jsou-li tyto údaje k dispozici.

Z výše uvedeného¹⁴ vyplývá, že u všech dokumentů týkajících se fyzických osob se musí provádět GIA, a to nejen formální proklamací neutrality opatření, regulace či obecně předkládaného materiálu. Podle uvedených ustanovení je pro důsledné provedení GIA nutné vysvětlovat příčiny, očekávaný vývoj a využívat statistická data či jiné údaje z oblasti, na kterou se předkládaný materiál zaměřuje. I v případě, že předkladatel konstatuje, že materiál nemá dopad ve vztahu k rovnosti žen a mužů, je nezbytné toto tvrzení opřít o relevantní údaje a vysvětlení. Z materiálu musí být zřejmé, jak předkladatel uvažoval, a proč došel k danému závěru.

2. Tvorba analýzy a její výsledky

Pro analýzu byla zpracovávána data z let 2019 a 2020. Konkrétně byl vybrán vzorek materiálů, které byly předloženy do mezirezortního připomínkového řízení prostřednictvím elektronické knihovny legislativního procesu (eKLEP) s ukončeným připomínkovým řízením v měsících říjnu a listopadu 2019 a lednu a únoru 2020. Rovněž součástí předchozí analýzy byly měsíce leden-únor a říjen-listopad (konkrétně roku 2017),¹⁵ což bylo zachováno z důvodu lepší srovnatelnosti první a druhé analýzy. Zároveň se jedná o měsíce, které nespádají do období řešení epidemie covid-19, v němž byly materiály zpracovávány ve specifickém módu a rovněž ve specifických agendách. Vzorek vymezený výše uvedenými obdobími obsahuje celkem 260 materiálů

¹⁴ LPV, JŘV a RIA jsou dostupné z odkazu <http://www.vlada.cz/cz/ppov/lrv/dokumenty/legislativni-pravidla-vlady-91209/>.

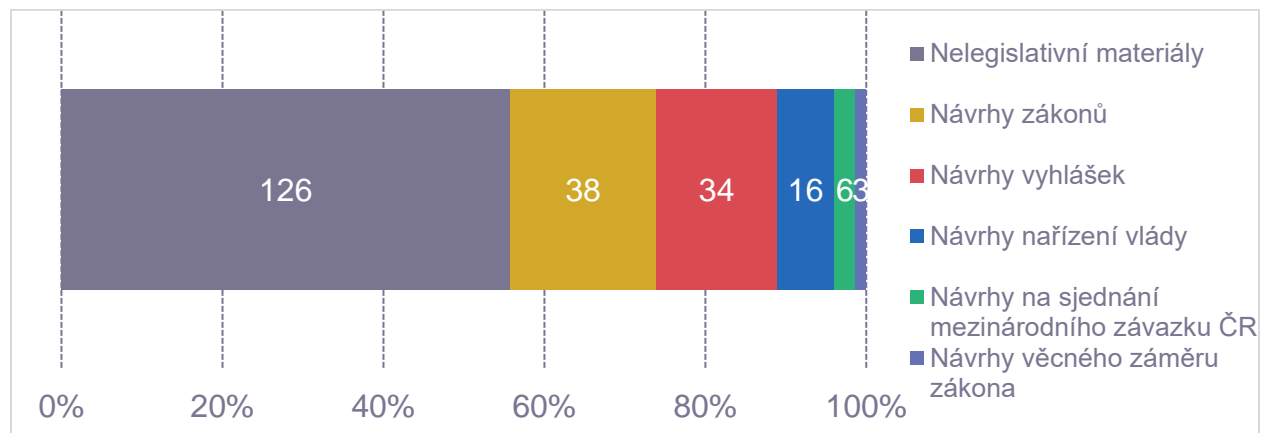
¹⁵ Blíže viz http://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Projekt_OPZ/Vystupy_projektu/Analiza-uplatnovani-Metodiky-GIA.pdf.

nelegislativní i legislativní povahy (152 za období říjen a listopad 2019 a 108 za období leden a únor 2020). U 37 materiálů byl předkládající subjekt jiný než vláda ČR (tj. konkrétně krajské zastupitelstvo či skupina poslankyň a poslanců). Tyto materiály nebyly ve zhodnocení zohledněny, neboť se na ně v pravém slova smyslu pravidla vlády ČR nevztahují. Analýza byla tudíž provedena u zbývajících 223 materiálů. Předmětem první analýzy byl podobný počet materiálů, a sice 262, přičemž v rámci nich nebyly identifikovány návrhy jiné předkladatelky, než je vláda ČR.

V obou analýzách byly materiály hodnoceny ve verzi, která byla vložena do eKLEP k mezirezortnímu připomínkovému řízení, tedy nikoliv ve znění předkládaném vládě ČR. Verze materiálu určená pro mezirezortní připomínkové řízení byla vybrána proto, že nejlépe ukazuje, jak jednotlivé rezorty s GIA skutečně pracují (tedy například nejsou zde zohledněny připomínky k doplnění předkládací zprávy). U vzorku 223 materiálů bylo analyzováno, zda se týkají fyzických osob, zda mají předpokládaný dopad ve vztahu k rovnosti žen a mužů, zda a jakým způsobem mají provedeno GIA a dále zda při procesu GIA byla použita Metodika. Součástí rozboru je také srovnání s předchozí (první) analýzou, který byla provedena v květnu 2018, a tedy snaha reflektovat, zda a případně jakým způsobem se přístup k provádění GIA za toto období změnil.

Podrobné výsledky analýzy jsou popsány níže. Shrnující tabulka s celkovými podkladovými daty je přílohou č. 1 tohoto dokumentu.

Graf č. 1 – Rozdělení podle typů materiálů

Tabulka č. 1 – Rozdělení podle typů materiálů

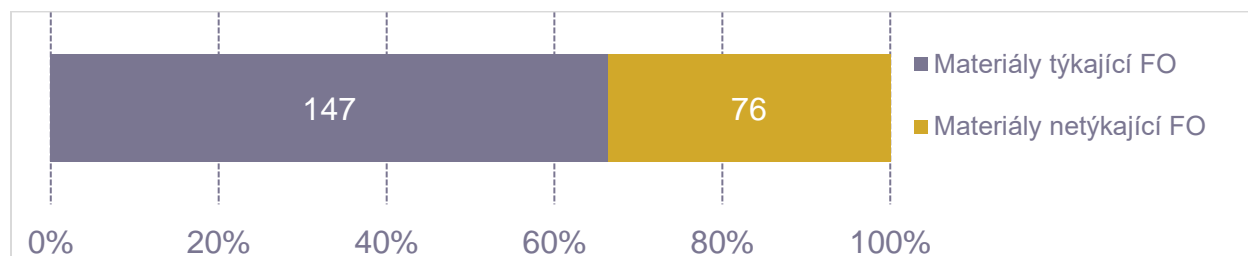
Materiálů celkem	223	100 %
- z nich nelegislativních materiálů	126	56,50 %
- z nich návrhů zákona	38	17,04 %
- z nich návrhů vyhlášek	34	15,25 %
- z nich návrhů nařízení vlády	16	7,17 %
- z nich návrh na sjednání mezinárodního závazku ČR	6	2,69 %

- z nich návrhů věcného záměru zákona	3	1,35 %
---------------------------------------	---	--------

3. Materiály týkající se FO

Základním ukazatelem, zda se má dle LPV a JŘV provádět hodnocení dopadů na rovnost žen a mužů, je to, jestli se hodnocený materiál týká postavení fyzických osob. Pokud ano, pak platí nutnost provedení řádného GIA. Zároveň platí, že zdaleka ne všechny materiály týkající se postavení fyzických osob mají předpokládaný dopad ve vztahu k rovnosti žen a mužů.

Graf č. 2 – Rozdělení hodnocených materiálů týkajících se FO a s dopady na FO

Tabulka č. 2 – Rozdělení hodnocených materiálů týkajících se FO a s dopady na FO

Hodnocených materiálů celkem	223	100 %
z nich materiálů, které se týkají FO	147	65,92 %
z nich materiálů, které se netýkají FO	76	34,08 %

V hodnoceném vzorku bylo identifikováno celkem 147 materiálů týkajících se postavení fyzických osob, což tvoří 65,92 % ze všech hodnocených materiálů. Materiálů bez dopadu na postavení fyzických osob bylo ve sledovaném období identifikováno 76. Podobně tomu bylo i v předchozí analýze, kde se z hodnoceného vzorku týkalo postavení fyzických osob 68,70 % materiálů.

Fyzických osob se mohou nepřímo týkat i některé materiály, které mají na první pohled technický charakter. Posouzení těchto případů však může být někdy sporné. Příkladem je návrh zákona, kterým se mění zákon č. 374/2015 Sb., o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony či návrh zákona o municích. Oba materiály byly v prvotní fázi posouzeny jako týkající se postavení fyzických osob, neboť jejich ustanovení mohou dopadat na fyzické osoby. Například finanční trhy ovlivňují fyzické osoby a i návrh předmětného zákona explicitně mluví o fyzických osobách, které se ve vymezených oblastech zákona pohybují.

Je nicméně zapotřebí zdůraznit, že se jedná o prvotní rozřazení. To, že je materiál zhodnocen jako týkající se fyzických osob, ještě neznamená, že musí mít dopad na rovnost žen a mužů. Případný dopad se vyhodnocuje až v následujícím kroku. Prvním krokem byly pouze určeny materiály, které byly následně hodnoceny z hlediska GIA. Tj. detailněji rozebráno, jak se konkrétní úprava na fyzické osoby a na rovnost žen a mužů vztahuje. Má-li být GIA provedeno důsledně, má smysl ve vstupním rozřazení zahrnout i materiály, které jsou následně vyhodnoceny jako materiály s neutrálním dopadem. Nestane se tak, že by došlo k vyřazení materiálu, který zdanlivě na fyzické osoby nedopadá, ale nepřímo může mít zásadní dopad i na rovnost žen a mužů.

4. Provádění GIA v relevantních materiálech

Po zhodnocení toho, zda se materiál týká fyzických osob, bylo ověřováno, zda je možné z předloženého materiálu identifikovat, že GIA bylo řádně provedeno. V mnoha případech v důsledku velmi formálního zhodnocení však řádné provedení GIA nelze jasně doložit. V tabulce č. 3 je uvedeno, u kolika z těchto materiálů bylo GIA provedeno.

Tabulka č. 3 – Provedení GIA u materiálů týkajících se FO

Materiálů týkajících se FO celkem	147	100 %
- z nich GIA provedeno	80	54,42 %
- z nich GIA neprovedeno	67	45,58 %

GIA bylo v materiálech, které měly být hodnoceny z hlediska dopadu na rovnost žen a mužů, provedeno pouze v mírné nadpoloviční většině. Výsledky ukazují, že i přes ukotvení povinnosti hodnocení dopadů ve vztahu k rovnosti žen a mužů v LPV a JŘV více než 40 % materiálů tuto povinnost nenaplnuje. Toto procentuální rozvrstvení odpovídá zjištěním z předchozí analýzy uplatňování Metodiky, jež byla zpracována v květnu 2018.

Přestože Odbor realizoval již několik prakticky zaměřených seminářů k používání Metodiky a uplatňování GIA, rezorty jsou stále velmi laxní v jeho důsledném provádění, a potažmo k naplňování předmětných ustanovení LPV a JŘV. Důvodů může být několik. Patří mezi ně přetrvávající nedostatečná informovanost, kterou se zmíněné semináře snaží překlenout. Faktem nicméně je, že na seminářích nebylo možné ani vynutitelné proškolení všechny osoby věnující se přípravě materiálů pro jednání vlády. A to ani ne z důvodu kapacit Odboru, ale spíše z důvodu nezájmu některých těchto osob či jejich nadřízených. Součástí analýzy je proto i soubor doporučení, jak situaci zlepšit, a apel na rezorty, aby GIA přikládaly dostatečnou váhu a jeho provádění po svých zaměstnankyních a zaměstnancích požadovaly.

Rovněž je obvyklé, že při tvorbě materiálů pro vládu ČR často vzniká tlak na jejich úspornost. I přesto je ale nutné dostát LPV a JŘV. Ty uvádí, že GIA v předkládací či důvodové zprávě musí obsahovat vysvětlení příčin případných rozdílů, očekávaných dopadů nebo očekávaného vývoje, s využitím statistických a jiných údajů, jsou-li tyto údaje k dispozici. Je tudíž nezbytné, aby bylo přímo z materiálu, resp. z jeho předkládací či důvodové zprávy zřejmé, jak bylo zhodnocení provedeno.

V souladu s postupem, který stanovuje Metodika, byla i v rámci analýzy dalším krokem revize způsobu, jakým způsobem bylo GIA provedeno.¹⁶

Tabulka č. 4 – Provedení GIA u materiálů, které se týkají FO

Materiálů, v nichž bylo obsaženo GIA, celkem	80	100 %
- z nich GIA provedeno formálně	71	88,75 %
- z nich GIA provedeno obsáhleji	9	11,25 %

¹⁶ Oproti první analýze došlo k úpravě a zpřesnění metodologie a již nebyla zahrnuta kategorie „materiály s předpokládaným dopadem ve vztahu k rovnosti žen a mužů“.

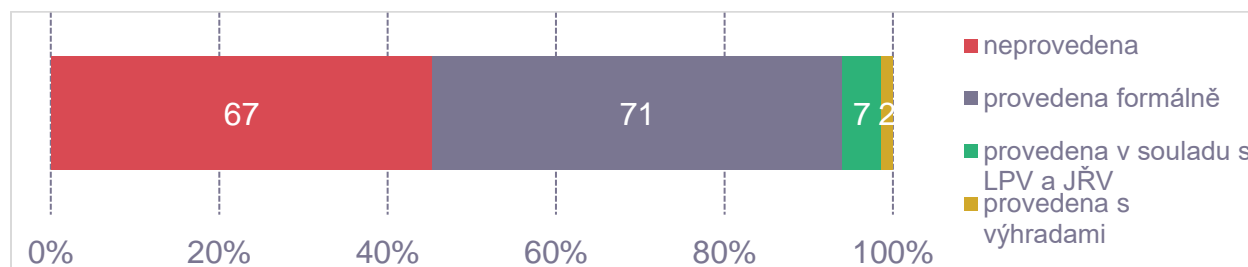
Z tabulky č. 4 vyplývá, že ve valné většině případů (88,75 %) bylo GIA provedeno formálně. Z materiálů v podobě, která je dostupná v elektronické knihovně eKLEP, je v mnoha případech obtížné určit, zda se předkladatel zabýval GIA hlouběji, neboť v materiálu není žádný detail hodnocení uveden. V návaznosti na LPV a JŘV, stejně tak i v souladu s Metodikou je třeba v materiálu, byť jen jednou či dvěma větami uvést, jak předkladatel k danému zhodnocení dospěl. Konkrétně za pomoci statistických nebo jiných údajů členěných na muže a ženy, jsou-li tyto údaje k dispozici, což je přímo požadavek LPV a JŘV. Pokud takové vysvětlení uvedeno není, nelze dost dobře vyhodnotit, zda předkladatel nepostupoval pouze formálně, bez hlubší analýzy.

Mezi nejčastější chyby, které překladatel při zahrnutí GIA do materiálu provádí, patří následující:

- GIA je provedeno formálně prostřednictvím pouhého konstatování, že materiál nemá dopad na rovnost žen a mužů.** I přes to, že měl předkladatel snahu o zahrnutí zhodnocení, z daného znění není jasné, zda jej skutečně provedl, nebo pouze formálně zopakoval příslušnou větu.
- Zhodnocení, byť i šířeji uvádí, že se daná úprava vztahuje na ženy i muže stejně, ale nedokládá to žádnými konkrétními daty.** Není tedy opět jasné, jak k tomuto tvrzení dospěl, absentuje doplnění relevantních statistik apod.
- Zhodnocení GIA je v materiálu uvedeno i přes to, že se netýká fyzických osob.** Pokud se Materiál fyzických osob netýká, je zbytečné GIA provádět a také o tom na příslušných místech referovat. Může tak vzniknout dojem, že běžnou praxí předkladatele je uvést do předkládací/důvodové zprávy formální zhodnocení vždy, bez skutečného vyhodnocení.¹⁷

U materiálů, které obsahovaly sofistikovaněji provedené GIA, se tato analýza zaměřila na kvalitu jeho provedení. V souladu s LPV a JŘV by mělo být GIA prováděno řádně, s uvedením vysvětlení příčin případných rozdílů, očekávaných dopadů nebo očekávaného vývoje, s využitím statistických a jiných údajů, pokud jsou k dispozici. Jak znázorňuje Graf č. 3, pro materiály, které tyto náležitosti naplňují a obsahují GIA, jež bylo provedeno na základě aspoň nějakého rozboru, byla pro účely této analýzy zavedena kategorie „GIA provedeno v souladu s LPV a JŘV“.

Graf č. 3 – Provedení GIA u materiálů týkajících se FO

V souladu s LPV a JŘV bylo GIA provedeno pouze v sedmi následujících případech:

- Návrh na ratifikaci Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí (Istanbul, 11. 5. 2011)** (předkladatel MSp).

Předkládací zpráva k tomuto materiálu je velmi obsáhlá. Jejím hlavním předmětem je hodnocení dopadů na rovnost žen a mužů, neboť materiál se této oblasti bytostně týká.

¹⁷ Byť z obsahu materiálu nahraného v eKLEP není vždy zcela zřejmé, zda se týká fyzických osob, překladatel toto povědomí má. V takovém případě je ale nutné krátce tuto skutečnost vysvětlit. V opačném případě se stále jedná o chybu z hlediska LPV, JŘV i Metodiky.

- b) **Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů** (předkladatel MPSV)

GIA není obsaženo v předkládací zprávě, byť by její součástí být mělo, avšak celkové zpracování GIA je provedeno velmi pečlivě. Předkladatel v důvodové zprávě na příslušném místě odkázal na hodnocení dopadů regulace RIA, v němž jako vodítko pro celý proces GIA využil tabulky obsažené v Metodice. Kdokoliv je tak ze závěrečné zprávy RIA schopen vyčíst, jak v rámci hodnocení předkladatel postupoval.

- c) **Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů** (předkladatel MSp)

Bližší popis zhodnocení viz část 4 této analýzy.

- d) **Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů** (předkladatel MPSV)

Bližší popis zhodnocení viz část 4 této analýzy.

- e) **Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony** (předkladatel MZd)

GIA je opět provedeno pouze v hodnocení dopadů regulace RIA, nikoliv také v předkládací zprávě. RIA ovšem obsahuje zhodnocení, které jednak odkazuje na Metodiku, jednak uvádí konkrétní příklady toho, jaký pozitivní dopad má na ženy.¹⁸ Je nicméně třeba podotknout, že podstatou GIA je hodnocení dopadu na rovnost žen a mužů, nikoliv na ženy samotné.

- f) **Strategie sociálního začleňování 2021 – 2030** (předkladatel MPSV)

Bližší popis zhodnocení viz část 4 této analýzy.

- g) **Návrh na změnu Programu na podporu aplikovaného výzkumu ZÉTA** (předkladatel TAČR)

Samotný program ZÉTA se týká postavení žen a mužů, konkrétně podporuje zastoupení žen ve výzkumu. Předkládací zpráva obsahuje tabulkové shrnutí některých relevantních statistik. Závěrem je v ní správně konstatováno, že program nebude mít negativní dopady na postavení žen a mužů.

Materiály, u nichž bylo identifikováno provedení GIA s výhradami, byly v celkovém vzorku dva.

- a) **Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, a některé související zákony** (předkladatel MPSV)

Tento materiál opět neobsahuje zhodnocení dopadů přímo v předkládací zprávě. To je minimalistickým způsobem obsaženo v závěrečné zprávě z RIA, na kterou se odkazuje i důvodová zpráva.

- b) **Návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění pozdějších předpisů** (předkladatel MF)

¹⁸ Pracovní skupina k porodnictví ke zhodnocení dopadů tohoto návrhu změny zákona na rovnost žen a mužů měla následující výhradu: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/pracovni-skupina-k-porodnictvi-zeny-maji-omezeny-pristup-k-hrazene-peci-porodni-asistentky-a-doporuceni-who-a-unicef-k-podpore-kojeni-se-nenaplnuji-189107/>.

Materiál obsahuje zhodnocení zejména ve vztahu k zákazu diskriminace, na rovnost žen a mužů se zaměřuje spíše okrajově, resp. implicitně. V tomto ohledu tedy zařazení materiálu hraničí s kategorií „GIA provedena formálně“. Bylo by vhodné více zpracovat dopady ve vztahu k rovnosti žen a mužů a doplnit další relevantní informace a statistiky, pokud jsou k dispozici.

Výše uvedených 9 příkladů představuje zpravidla materiály, které se již samy svým obsahem věnují postavení žen a mužů či otázkám rovného postavení a znevýhodnění (i na základě jiných kategorií, než je pohlaví a gender). Pokud však má docházet k genderovému mainstreamingu, jehož je GIA zásadním nástrojem, mělo by být GIA zpracováno i u materiálů, které se zdánlivě tohoto tématu netýkají.

I když některé materiály, které se týkají tématu rovnosti žen a mužů či souvisejících oblastí (viz bod a) výše), mají dobře zpracované GIA, není pravidlem, že by všechny takové materiály, u nichž lze předpokládat, že se jejich zpracovatel/ka nad tématem šířeji zamýšlí, obsahovaly GIA.

V několika případech bylo GIA dobře zpracováno v hodnocení dopadů regulace RIA a bylo na něj odkázáno v důvodové zprávě, což je postup možný a čtenářsky přehledný. Shrnutí GIA však nebylo obsaženo v předkládací zprávě, jejíž součástí mělo rovněž být. Přestože lze namítnout, že by docházelo ke „zbytečným“ duplicitám, je třeba dostát požadavkům JŘV. Předkládací zpráva je navíc pro některé osoby, jež jsou účastny legislativního procesu, prvním a důležitým dokumentem, který v rámci materiálu čtou. Těžko si lze například představit, že by v ní nenašly zhodnocení dopadů do veřejných rozpočtů.

Obecně lze podobně jako v předchozí analýze používání Metodiky konstatovat, že i v případech, kdy se materiál týká oblasti, v níž není postavení žen a mužů rovné (což je možné ověřit statistickými údaji či odbornými studii), obsahuje v předkládací zprávě čistě formální hodnocení typu: „materiál nemá vliv na rovné postavení mužů a žen v České republice“, „navrhované řešení nebude mít dopad na rovné příležitosti mužů a žen“ či „navrhovaná právní úprava nemá dopad ve vztahu k rovnosti mužů a žen“. Materiály také neobsahují popis toho, jak zpracovatel/ka k závěru hodnocení došel/a, jaké je informační pozadí uvedeného závěru či zda nad možnými dopady bylo uvažováno z širší perspektivy. V případě, kdy předkladatel konstatuje, že daný materiál nemá dopad ve vztahu k rovnosti žen a mužů, je nutné vysvětlit a podložit, jak k tomuto závěru dospěl a proč dle jeho úsudku předkládaný materiál nemá dopad ve vztahu k rovnosti žen a mužů.

5. Materiály pracující s Metodikou

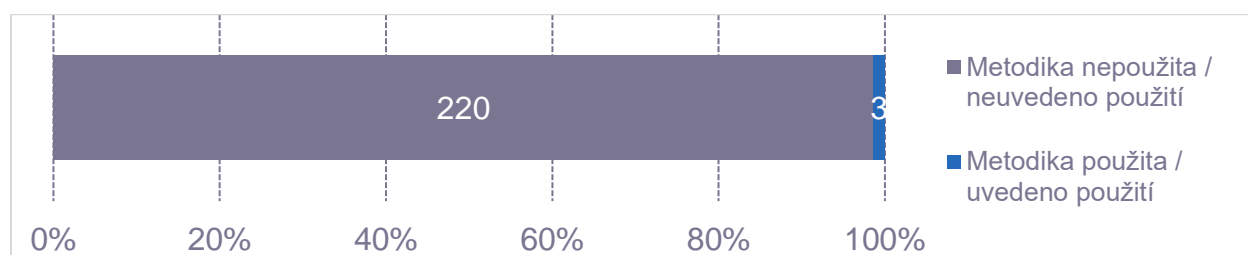
Vláda ČR vzala Metodiku na vědomí a doporučila její používání ve všech koncepčních, rozhodovacích a vyhodnocovacích procesech, které mají dopad na fyzické osoby, již v roce 2015. Je proto žádoucí ji při procesu GIA využívat.¹⁹ Metodika ve svém závěru obsahuje návodnou tabulku hodnocení dopadů na rovnost žen a mužů, jejíž vyplnění významně usnadňuje proces celého GIA, a je možné ji i přímo použít jako součást předkládacích či důvodových zpráv, obdobně jako tomu bylo u příkladů materiálů uvedených v předchozí kapitole.

Při zjišťování, zda je Metodika využívána, bylo vycházeno pouze ze znění materiálů, v jakém byly nahrány do elektronické knihovny eKLEP. Jinými slovy podchytit bylo možné pouze ty materiály, které Metodiku ve svém textu výslovně zmínily, případně využily tabulku, kterou Metodika obsahuje. Nelze tedy vyloučit, že Metodika byla použita i v dalších případech, pouze nebyla v materiálu explicitně zmíněna (avšak tato varianta je vzhledem k přístupu předkladatelů ke zpracování GIA spíše nepravděpodobná). Je nutné podotknout, že nevyužití Metodiky není chybou ani nesrovnalostí ve vztahu k LPV a JŘV. Nižší uvedený údaj je proto potřeba vnímat

¹⁹ Metodika je volně dostupná na vládním webu z odkazu: <https://www.vlada.cz/cz/-138748>.

spíše pro ilustraci toho, v kolika případech z celkového počtu hodnocených materiálů k této zmínce došlo.

Graf č. 4 – Materiály, které pracují s Metodikou

Tabulka č. 5 – Materiály, které pracují s Metodikou

Hodnocených materiálů celkem	223	100,00%
- z nich Metodika nepoužita / neuvedeno použití	220	98,65%
- z nich Metodika použita / uvedeno použití	3	1,35%

Práce s Metodikou není vymezena pouze pro materiály týkající se fyzických osob, ale ideálně ji osoba / osoby zpracovávající materiál pro jednání vlády používají už od počátku jeho přípravy. Proto graf č. 4 a související tabulka č. 5 pracují s celkovým počtem hodnocených materiálů, nikoliv pouze s těmi, které se týkají fyzických osob. Výsledky ukazují, že rezorty s Metodikou v zásadě nepracují. Výjimku tvoří ve sledovaném období 2 rezorty, konkrétně MPSV (2 případy) a MZd (1 případ), což z celkového vzorku znamená pouze 1,35 %. K podobnému závěru došla také předchozí analýza, která identifikovala použití Metodiky v 6 případech (2,29 % z celkového vzorku).

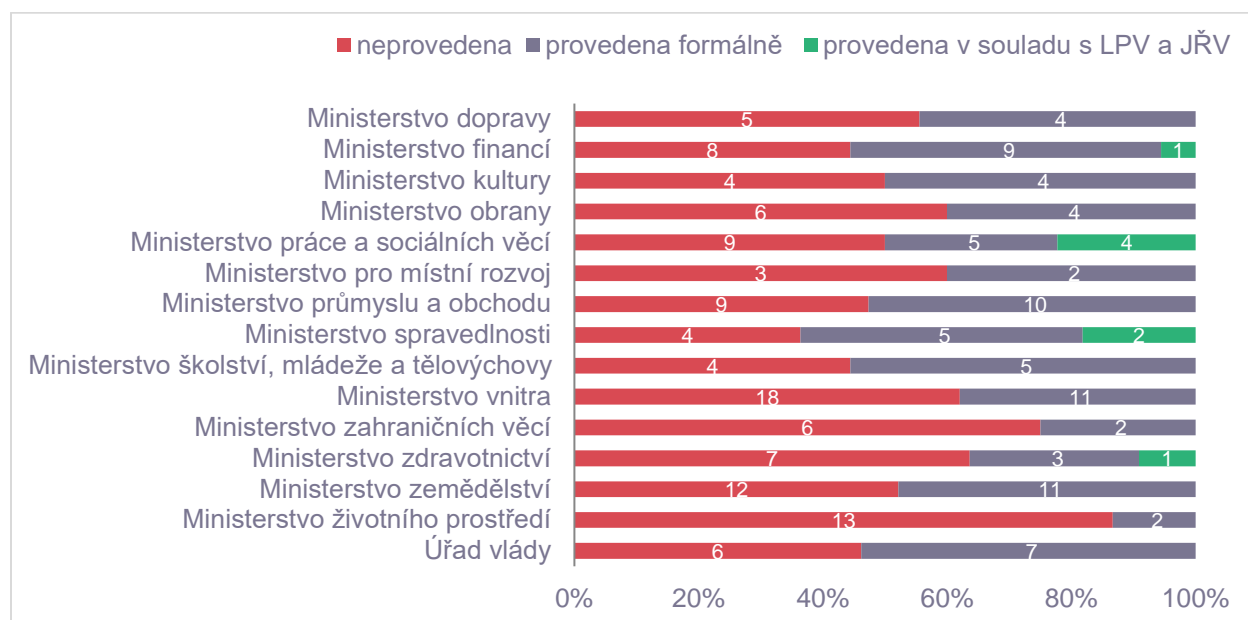
6. Situace na jednotlivých rezortech

Poslední sledovanou kategorií bylo provádění GIA na jednotlivých rezortech (viz graf č. 5) a dalších místech, která předkládají materiály pro jednání vlády ČR. Zohledněna byla všechna ministerstva (bez ohledu na počet předkládaných materiálů) a dále subjekty, které ve sledovaném období do mezirezortního připomínkového řízení (dále jako „MPŘ“) předložily nejméně 5 materiálů, a to z důvodu možnosti sledovat praxi daného subjektu při provádění GIA a možnosti alespoň částečného zobecnění. Jedná se celkem o jeden další subjekt, a to ČNB se 7 materiály.

Podrobné výsledky analýzy jednotlivých rezortů a ČNB jsou uvedeny v příloze č. 2.

V příloze č. 3 jsou pro ilustraci uvedeny i další předkladatelé, kteří ve sledovaném období předložili méně než 5 materiálů.

Graf č. 5 – Provedení GIA na jednotlivých rezortech

Nejaktivnějším rezortem co do množství předkládaných materiálů do MPŘ ve sledovaném období bylo MV s počtem 29 materiálů, z čehož 79,31 % bylo vyhodnoceno jako týkající se fyzických osob. GIA však byla u těchto materiálů provedena jen u 37,93 % z nich a ve všech případech pouze formálně. Aktivní za dané období byly také rezorty MZe (23 materiálů, z toho 10 týkajících se fyzických osob, tj. 43,48 %, GIA provedeno v 11 z nich, tedy v 47,83 % a vždy jen formálně), MPO (19 materiálů, z toho 13 týkajících se fyzických osob, tj. 68,42 %, GIA provedeno v mírné nadpoloviční většině - 52,63 %, z toho ve všech případech pouze formálně) a dále MF (18 materiálů, z toho 9 týkajících se fyzických osob, tj. 50 %, GIA provedeno u 10 z nich, tj. v 55,56 %, v souladu s LPV a JŘV pouze v 1 případě) a MPSV (18 materiálů, z toho 14 týkajících se fyzických osob, tj. 77,78%, GIA provedeno v 50 % případech, z toho 5x formálně a 4x v souladu s LPV a JŘV). Nejméně materiálů naopak do MPŘ ve sledovaném období předložilo MMR, konkrétně 5 (všechny se týkaly fyzických osob a GIA byla provedena ve 2 z nich, tj. u 40 % a v obou případech pouze formálně).

Nejvíce materiálů týkajících se fyzických osob do MPŘ poměrně k celkovému množství za daný rezort vložilo ve sledovaném období MO a MMR, a to 100 %. Více než 70 % materiálů týkajících se fyzických osob předložily tyto rezorty: MPSV, MSp, MŠMT, MV, MZV a MZd. Naopak nejméně materiálů týkajících se fyzických osob přeložily ve sledovaném období dva rezorty MD a MŽP, kde se shodně jednalo o třetinu z celkového počtu jimi předložených materiálů (33,33 %).

GIA v souladu s LPV a JŘV v největší míře provádělo MPSV (v 22,22 %). Oproti předchozí analýze z roku 2018 se jedná o výrazný pokles. Tehdy byl nejpozitivněji hodnocen ÚV ČR s 60 % předložených materiálů v souladu s LPV a JŘV.

Jak bylo uvedeno výše, použití Metodiky v materiálu deklarovaly 2 rezorty, konkrétně MPSV ve 2 případech a MZd v 1 případě.

7. Hodnocení dopadů na rovnost žen a mužů: příklady pozitivního přístupu a nevhodné praxe

Pro bližší představu o tom, jak v hodnoceném období předkladatelé přistupovali k provádění GIA, je níže rozebráno několik konkrétních příkladů materiálů předložených do eKLEP ve sledovaném

období. Přiblíženy jsou jak příklady pozitivního (byť ne ideálního) přístupu, tak ilustrace nevhodné praxe. Součástí přehledu je také několik praktických doporučení pro proces GIA.

7.1 Příklady pozitivního přístupu

- a) **Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů** (předkladatel MSp)

Návrh zákona má za cíl zapracovat do české legislativy tři nově přijaté předpisy EU z oblasti trestního práva. Do elektronické knihovny eKLEP byl vložen dne 20. prosince 2019. Materiál v podobě, v jaké byl nahrán do eKLEP k připomínkám, neobsahuje předkládací zprávu. Jedná se formální pochybení, neboť tento postup je v rozporu s JŘV (a to nikoli pouze z hlediska GIA). Přestože nelze posoudit předkládací zprávu, celkové zhodnocení je v materiálu zpracováno poměrně kvalitně, tudíž je materiál uveden ve výčtu příkladu pozitivního přístupu.

Materiál se týká postavení fyzických osob, proto bylo zhodnocení správně provedeno. Materiál se týká těchto oblastí: (i) potírání podvodů v oblasti bezhotovostních platebních prostředků a jejich padělání, (ii) centralizovaného systému pro identifikaci členských států, jež mají informace o odsouzených státních příslušnicích třetích zemí a osob bez státní příslušnosti, a (iii) zvýšení úrovně implementace směrnice o útocích na informační systémy. Přestože GIA obsažené v důvodové zprávě se netýká všech oblastí, které materiál zachycuje, je u dílčích částí materiálu rozpracováno do žádoucích podrobností. A to v části, která se týká obětí zneužívání a sexuálních trestných činů, kde důvodová zpráva konstatuje, že jsou jimi především ženy. Materiál se týká také těchto trestných činů a zpřesňuje jejich vymezení, tudíž důvodová zpráva konstatuje, že se postavení žen zlepšilo. V této části zhodnocení správně konstatuje, že postavení žen a mužů v dané oblasti není rovné (týká se více žen než mužů) a z toho vyvozuje závěr. Je třeba doplnit, že zhodnocení pouze konstatuje, že v dané oblasti jsou oběťmi více ženy, než muži. Bylo by vhodné explicitně odkázat na statistiku, z níž se v hodnocení vychází.

Hodnocení dopadů musí obsahovat statistické nebo jiné údaje členěné na muže a ženy. Ideálně explicitně zmíněné nebo alespoň formou odkazu na konkrétní relevantní zdroj.

Důvodová zpráva v rámci GIA mimo jiné uvádí: „Vzhledem ke skutečnosti, že oběťmi pohlavního zneužívání a sexuálních trestných činů jsou přitom především ženy, lze návrh považovat za návrh, který zlepšuje jejich postavení.“ Toto zhodnocení se spíše týká dopadů na ženy, nikoliv na rovnost žen a mužů. V tomto konkrétním případě by tedy mohlo být hodnocení ještě dále rozvedeno v tom smyslu, že v důsledku zlepšení postavení žen v určité oblasti, v níž v tuto chvíli nemají srovnatelné postavení s muži, se celkově zlepšilo také úroveň rovnosti žen a mužů. Další výtkou může být, že hodnocení explicitně necílí na dopady na rovnost žen a mužů, ale pouze na ženy.

Je třeba vždy hodnotit dopady na rovnost žen a mužů, nikoliv pouze dopady na ženy či na muže.

- b) **Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů** (předkladatel MPSV)

Jedná se o návrh zákona, který byl do eKLEP vložen 19. prosince 2019 a který se týká oblasti zprostředkování zaměstnání Úřadem práce České republiky a aktivní politiky zaměstnanosti. Rovněž navrhuje zvýšení minimálních sankcí pro právnické osoby a fyzické podnikající osoby za umožnění nelegální práce cizincům a cizinkám na území České republiky. Jak je z popisu zřejmé, materiál se týká postavení fyzických osob, a proto bylo správně GIA provedeno

Předkládací zpráva, která je součástí materiálu, zhodnocení dopadů neobsahuje. Jak bylo uvedeno již v předchozím příkladu, je třeba, aby GIA obsahovala i v případě, že je dále rozvedeno

v jiné části materiálu (důvodová zpráva či RIA). Pokud není v předkládací zprávě dostatek prostoru, lze na zhodnocení alespoň odkázat.

Předkládací zpráva musí vždy obsahovat zhodnocení dopadů na rovnost žen a mužů, a to i v případě, že je toto zhodnocení také součástí důvodové zprávy. Pokud je zhodnocení GIA obsaženo v jiné části materiálu (důvodová zpráva, závěrečná zpráva z hodnocení RIA), je možné na něj v předkládací zprávě odkázat.

Důvodová zpráva materiálu GIA obsahuje. Konstatuje, že „Na rovnost mužů a žen nemá platná právní úprava přímé ani zprostředkované dopady, nevede k diskriminaci pohlaví, nerozlišuje ani nezvýhodňuje jedno z nich, nestanovuje pro ně odlišné podmínky, a rovněž ve vztahu k zákazu diskriminace z jakéhokoli jiného důvodu nemá jiný dopad. V podrobnostech viz shrnutí závěrečné zprávy RIA.“ Jedná se tedy o materiál, v němž byl zvolen přístup detailního rozvedení GIA v hodnocení dopadů regulace RIA a v důvodové zprávě je obsažena pouze obecnější věta a odkaz na Závěrečnou zprávu z RIA. Tento přístup je přehledný a je možné takto postupovat. V hodnocení RIA je využita tabulka z Metodiky, na základě níž je v hodnocení postupováno.

Jako praktické vodítko pro provedení hodnocení GIA je možné využít tabulku obsaženou v Metodice, kterou lze do textu překopírovat a v ní postup hodnocení popsat.

Předmětné hodnocení však obsahuje spíše obecnější fráze o tom, že zákon o zaměstnanosti, stejně jako přístup Úřadu práce České republiky nečiní rozdíly mezi ženami a muži. To je chvályhodné, avšak konkrétně navrhovaná právní úprava se dotýká i toho, že „[ú]řad práce České republiky bude v těchto případech posuzovat jednotlivá porušení také s přihlédnutím k individuální situaci uchazeče o zaměstnání jako je například péče o dítě nebo člena rodiny, předdůchodový věk uchazeče nebo jeho zdravotní postižení.“ Materiál tedy explicitně cílí na osoby, které pečují o děti. Těmi jsou v České republice dle dostupných statistik ve valné většině ženy. Lze tudíž dovodit, že daná právní úprava bude mít na rovnost žen a mužů vliv. Proto by bylo vhodné vedle obecného (a v zásadě pravdivého) zhodnocení toho, že zákon a Úřad práce České republiky nepřístupuje k ženám a mužům odlišně, zahrnout také další otázky obsažené meritorně v navrhované úpravě, které se rovnosti žen a mužů týkají.

c) Strategie sociálního začleňování 2021 – 2030 (předkladatel MPSV)

Strategie jako celostátní zastřešující dokument pro danou agendu zastřešuje hlavní oblasti sociálního začleňování osob sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených a boje s chudobou. Stanovuje prioritní témata České republiky v oblastech důležitých pro sociální začleňování a financování ze zdrojů ČR i Evropské unie. Materiál byl předložen do mezirezortního připomínkového řízení 26. září 2019.

Materiál obsahuje v předkládací zprávě zhodnocení ve znění: „Předkládaný materiál bude mít pozitivní dopad na snížení počtu osob sociálně vyloučených nebo osob sociálním vyloučením ohrožených. Materiál směřuje mimo jiné k řešení stávajících genderových nerovností ve vztahu k sociálnímu začleňování. Obecně platí, že ženy čelí více rizikům ve vztahu k sociálnímu vyloučení než muži (např. vyšší míra ohrožení chudobou, nižší míra zaměstnanosti, nižší příjmy apod.). Materiál tato rizika zohledňuje a reaguje na ně. Proto lze očekávat, že Strategie bude mít pozitivní dopad ve vztahu k rovnosti žen a mužů.“ Jedná se o zhodnocení, které je stručné, ale je z něj patrné, že předkladatel rozumí tomu, co znamenají dopady na rovnost žen a mužů, a uvědomuje si jejich souvislost s problematikou řešenou v předkládaném materiálu.

Není nutné, aby zhodnocení GIA bylo popsáno v materiálu obsáhle. Je třeba jej důsledně provést a v předkládaném materiálu stručně (v několika větách, včetně využití statistik) popsat, jak se k danému závěru dospělo.

Materiál se na mnoha místech tématu genderu a postavení žen a mužů věnuje, není tedy s podivem, že i zhodnocení bylo provedeno informovaně a kvalitně.

Je nicméně žádoucí, aby tímto způsobem k zhodnocení GIA přistupovali i předkladatelé materiálů, které se rovnosti žen a mužů zdánlivě netýkají.

Dopady na rovnost žen a mužů, jakožto průřezovou kategorii, lze sledovat v mnoha oblastech, která se jí zdánlivě, resp. na první pohled netýkají. Je tudíž nutné přistupovat k hodnocení aktivně, invenčně, a ne apriori odmítavě.

7.2 Příklady nevhodné praxe

a) Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (předkladatel MPSV)

Jedná se o materiál, který byl předložen do mezirezortního připomínkového řízení dne 20. prosince 2019. Týká se financování zařízení pro děti vyžadující pomoc a podporu náhradní rodinné péče. Prostřednictvím úpravy výše dávek pěstounské péče a jejich složení si klade za cíl motivovat pečující osoby k přijímání zejména dětí se zdravotním postižením a z vícečetných sourozeneckých skupin. Konkrétně navrhuje nahradit dosavadní příspěvek při ukončení pěstounské péče a dávky pěstounské péče vyplácené po zletilosti osoby, která byla v pěstounské péči, zaopatřovacím příspěvkem. Navrhované změny se dotýkají též dohod o výkonu pěstounské péče, působnosti v oblasti inspekce standardů kvality u pověřených osob, financování nákladů na výkon sociálně-právní ochrany dětí apod.

Je evidentní, že se materiál týká postavení fyzických osob, ať už jde o děti umístované do pěstounských rodin, tak i o pěstouny a pěstounky. Zprostředkovaně se může dotýkat také pracovníků a pracovníků OSPOD. Záběr fyzických osob, na které může úprava dopadat, je tedy široký.

Materiál se může fyzických osob týkat buď přímo, nebo i zprostředkovaně v souvislosti s jeho dopady. V rámci hodnocení je třeba zohlednit veškeré aspekty, které by mohly fyzické osoby ovlivnit.

Materiálu ve verzi nahrané v eKLEP opět chybí předkládací zpráva, nelze se jí tedy zabývat. Jeho součástí je důvodová zpráva, která však žádné zhodnocení GIA neobsahuje. Jediným místem materiálu, kde je dopad na rovnost žen a mužů zmíněn, je hodnocení dopadů regulace RIA, avšak pouze strohým „ne“. Jedná se o porušení JRV i LPV, neboť hodnocení GIA není v materiálu obsaženo, přestože se týká fyzických osob. Materiál tedy nebyl zpracován v souladu s pravidly vlády ČR.

Přitom zohlednit postavení různých osob, které jsou v předmětném materiálu řešeny, a za využití statistik či jiných zjištění dělených dle pohlaví vyvodit závěry o tom, zda materiál na rovnost žen a mužů dopadá, by bylo možné. Ostatně materiál v důvodové zprávě pracuje se statistikami, dokonce zmiňuje, jaké jsou rozdíly ve studijních výsledcích žen a mužů z dětských domovů. Provedení GIA a popsání jejích závěrů nemusí v žádném případě znamenat, že dopad daného materiálu musí být negativní. Je ale nutné GIA provést a v materiálu o tom stručně poreferovat.

Provedení GIA v žádném případě apriori nepředpokládá, že materiál musí mít negativní dopad na rovnost žen a mužů. Otevřené jsou vždy všechny možnosti – pozitivní, neutrální, negativní. I závěr o neutrálním dopadu je relevantní, pokud je řádně podložen.

b) Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony v souvislosti s paušální daní (předkladatel MF)

Materiál se zabývá rozšířením institutu paušální daně. Do eKLEP byl předložen 29. ledna 2020. Materiál se týká postavení fyzických osob, mimo jiné proto, že zavádí paušalizace daně z příjmů fyzických osob. V důvodové zprávě obsahuje větu: „*Současná právní úprava nemá dopad ve vztahu k zákazu diskriminace ani ve vztahu k rovnosti mužů a žen.*“ Jedná se o typickou větu, která bývá v materiálech obsažena a která svědčí o **formalistním** přístupu ke zpracování GIA. Hodnocení RIA neobsahuje vyjádření k dopadům na rovnost žen a mužů vůbec. V tomto případě se jedná o hrubou chybu a nelze se s takovým přístupem spokojit.

Mnoho předkladatelů obchází povinnost v JŘV a LPV tím, že do předkládací zprávy (či na jiné místo materiálu) napíše formální větu o neexistujícím či neutrálním dopadu na rovnost žen a mužů, aniž by tento závěr jakkoli doložili. Takový postup je v rozporu s JŘV a LPV a nelze jej akceptovat.

V případě tohoto materiálu mohl předkladatel postupovat tak, že by si v první řadě dohledal relevantní statistiky. Mohl například využít statistiky dělené dle pohlaví o počtu žen a mužů platících paušální daň, dále o tom, v jaké výši ji platí, z jakých příjmových kategorií apod. Pokud takové statistiky neexistují, bylo by třeba takovou informaci do předkládací či důvodové zprávy doplnit. Zároveň však se znalostí a dobrým vzhledem do této oblasti mohl provést kvalifikovaný odhad, případně uvést, že se lze domnívat, že v dané kategorii poplatníků je méně (či naopak více) žen než mužů apod. Mohl rovněž využít statistiky počtu žen a mužů pracujících jako OSVČ, které jsou k dispozici, a na základě nich dále dovozovat možné dopady navržené právní úpravy.

Pokud předkladatel nemá k dispozici relevantní statistiky či jiné analýzy členěné dle pohlaví, je možné provést kvalifikovaný odhad či využít příkladů ze srovnatelných zemí, pokud v nich takové statistiky existují.

- c) **Návrh nařízení vlády o úpravě náhrady za ztrátu na výděleku po skončení pracovní neschopnosti nebo při invaliditě vzniklé služebním úrazem nebo nemocí z povolání vojáků při výkonu vojenské základní nebo náhradní služby a výkonu vojenských cvičení, o úpravě náhrady za ztrátu na platu po skončení neschopnosti výkonu služby nebo při invaliditě vzniklé služebním úrazem nebo nemocí z povolání vojáků z povolání a o úpravě náhrady nákladů na výživu pozůstalých (nařízení o úpravě náhrady poskytované vojákům a pozůstalým)** (předkladatel MO)

Materiál byl předložen do mezirezortního připomínkového řízení dne 8. listopadu 2019 a řeší otázku zvýšení dotčených náhrad za ztrátu na platu i náhrad nákladů na výživu pozůstalých podle branného zákonodárství. Tento materiál kromě samotného znění návrhu nařízení vlády ČR a průvodního dopisu neobsahuje žádnou další povinnou součást, tedy ani předkládací zprávu se zhodnocením dopadů na rovnost žen a mužů. Jelikož se materiál evidentně týká fyzických osob, bylo povinností zhodnocení provést. Zhodnocení rozhodně nemusí být obsáhlé. Postačí pouze stručná zmínka o statistikách (zda například v jakém poměru a po úmrtí koho dostávají pozůstalí tyto náhrady – za předpokladu, že v armádě ČR je více mužů, jsou těmi, kdo tyto náhrady dostávají, většinou ženy apod.).

Další možností, jak GIA doplnit či zpřesnit, je mezirezortní připomínkové řízení. Úřad vlády ČR je také možné požádat o konzultaci ke zpracování GIA.

8. Závěr

Analýza obsahuje zhodnocení celkem 223 materiálů určených k projednání vládou ČR, u kterých došlo k ukončení připomínkového řízení v měsících říjnu a listopadu 2019 a lednu a únoru 2020. U těchto materiálů bylo hodnoceno, zda se týkají fyzických osob, zda a jakým způsobem mají provedeno GIA, a zda při procesu GIA byla použita Metodika. Analýza je již druhou v řadě, předchozí byla zpracována v květnu 2018.

Z předložené analýzy vyplývá, že v oblasti GIA mají všechny rezorty nadále velký prostor pro zlepšování. GIA v materiálech je i v rámci jednoho rezortu prováděno nejednotně a s různou kvalitou. U 45,58 % materiálů týkajících se fyzických osob bylo ve sledovaném období zjištěno, že neměly GIA provedeno vůbec. To odpovídá i předchozímu zkoumanému období, v němž GIA absentovalo u 41,11 % materiálů týkajících se fyzických osob.

Přestože Úřad vlády ČR nabízí rezortům školení k provádění GIA a využívání Metodiky, rezorty jsou v této oblasti nadále spíše laxní, resp. ke zhodnocení dopadů přistupují vysoce formalistním způsobem (88,75 % případů z materiálů, u kterých bylo GIA provedeno), bez bližšího vysvětlení toho, jak předkladatel k danému závěru dospěl. Obsáhleji pojaté GIA bylo provedeno u 9 materiálů, přičemž řádné provedení GIA v souladu s LPV a JŘV bylo v hodnoceném období identifikováno pouze u 7 z nich (oproti 3 materiálům v předchozí analýze).

Obdobně jako u předešlé analýzy se ukazuje, že zhruba třetina materiálů předkládaných vládě ČR se netýká fyzických osob (34,08 % z celkového vzorku v hodnoceném období, 31,30 % z celkového vzorku v předchozím období), a tudíž ani nemůže mít přímý dopad na rovnost žen a mužů. U materiálů, jež se fyzických osob týkají, je však nutné GIA neopomíjet. Pro kvalitní provedení GIA a podložené rozhodnutí, zda předmětný materiál má, nebo nemá dopad na rovnost žen a mužů, je nezbytné, aby v předkládací zprávě bylo obsaženo náležité zdůvodnění, popřípadě odkázáno na podrobnější GIA v důvodové zprávě či v závěrečné zprávě z hodnocení RIA. U materiálů, které dle předkladatele nemají dopad na rovnost žen a mužů, je (mj. z důvodu transparentnosti a ověřitelnosti) nezbytné tento závěr vysvětlit a odůvodnit.

Analýza ukázala, že využívání Metodiky se drží na velmi nízké úrovni. I přesto, že vláda ČR svým usnesením ze dne 8. července 2015 č. 542 doporučila její využívání ve všech koncepčních, rozhodovacích a vyhodnocovacích procesech, jež mají dopad na fyzické osoby, její užití se ve sledovaném vzorku objevilo pouze ve 3 případech (oproti 6 případům v předchozím hodnoceném období). Ve vztahu k celkovému vzorku se nadále jedná o mizivý počet případů.

9. Doporučení²⁰

a) Úřadu vlády ČR – gestora provádění GIA:

1. Nadále pořádat školení / prakticky zaměřené workshopy k používání Metodiky a k roli GIA při tvorbě veřejných politik (ideálně 4x ročně). Zvážit úpravu formátu školení, aby v praktické části bylo možné s účastníky a účastnicemi probrat jimi aktuálně připravované materiály a celkově posílit uplatnitelnost poznatků z workshopu v praxi.
2. Zvážit uspořádání samostatného školení zacíleného na vedoucí zaměstnankyně a vedoucí zaměstnance z relevantních útvarů.
3. Vytvořit e-learningový kurz pro státní správu zaměřený na řádné provádění GIA a využívání Metodiky a zvýšit tak dostupnost metodické pomoci.
4. V plánu legislativních prací vlády a nelegislativních úkolů na příslušné období vytipovávat materiály s dopadem na rovnost žen a mužů a nabídnout jejich předkladatelům součinnost, resp. konzultaci k provedení GIA.
5. Důsledněji kontrolovat materiály předkládané vládě ČR z hlediska dodržování předmětných ustanovení LPV a JŘV.
6. Revidovat Metodiku, aby odpovídala potřebám a požadavkům osob, které s ní budou bezprostředně pracovat, dynamice připomínkového procesu a refletovala zjištění z obou analýz týkajících se jejího dosavadního uplatňování.

²⁰ Nová i přetrvávající.

b) Všem rezortům:

1. Při tvorbě koncepčních, strategických i legislativních materiálů důsledně používat Metodiku a zhodnocení GIA provádět včetně uvedení relevantních statistik či analýz a výslovného zdůvodnění příslušného závěru.
2. Pořádat školení pro používání Metodiky pro své zaměstnance a zaměstnankyně, popř. využívat možnosti účasti na školeních / prakticky zaměřených workshopech pořádaných Úřadem vlády.
3. Pověřit osobu (například koordinátorku/koordinátora rovnosti žen a mužů) kontrolou provedení GIA v procesu přípravy materiálu a v rámci vnitřního připomínkového řízení.

10. Přílohy

Příloha č. 1 – Shrnující tabulka dat

Materiálů celkem	223	100 %
Nelegislativních materiálů	126	56,50%
Návrhů zákona	38	17,04%
Návrhů vyhlášek	34	15,25%
Návrhů nařízení vlády	16	7,17%
Návrh na sjednání mezinárodního závazku ČR	6	2,69%
Návrhů věcného záměru zákona	3	1,35%
Materiálů celkem	223	100 %
Metodika použita / uvedeno použití	3	1,35 %
Materiálů celkem	223	100 %
Týká se FO	147	65,92%
Netýká se FO	76	34,08%
Materiálů týkajících se FO celkem	147	100 %
GIA provedeno	80	54,42%
GIA neprovedeno	67	45,58%
Materiálů týkajících se FO, v nichž bylo obsaženo GIA	80	100 %
z nich GIA provedeno formálně	71	88,75%
z nich GIA provedeno obsáhleji	9	11,25%
Materiálů, v nichž bylo obsaženo GIA, celkem	104	100 %
Týká se FO – GIA správně obsaženo	80	76,92%
Netýká se FO – GIA chybně obsaženo	24	23,08%

Příloha č. 2 – Situace na jednotlivých rezortech (a ČNB)

Ministerstvo dopravy

Celkový počet materiálů	9	100 %
Materiálů týkajících se fyzických osob	3	33,33 %
Materiálů netýkajících se fyzických osob	6	66,67 %
Nelegislativních materiálů	7	77,78 %
Návrhů vyhlášek	2	22,22 %
Návrhů nařízení vlády	-	-
Návrhů zákona	-	-
Návrhů věcného záměru zákona	-	-
Návrh na sjednání mezinárodního závazku ČR	-	-
GIA provedeno	4	44,44 %
GIA neprovedeno	5	55,56 %
GIA formálně	4	44,44 %
GIA v souladu s LPV a JŘV	-	-
Materiály pracující s Metodikou	-	-

Ministerstvo financí

Celkový počet materiálů	18	100 %
Materiálů týkajících se fyzických osob	9	50,00 %
Materiálů netýkajících se fyzických osob	9	50,00 %
Nelegislativních materiálů	7	38,89 %
Návrhů vyhlášek	5	27,78 %
Návrhů nařízení vlády	-	-
Návrhů zákona	4	22,22 %
Návrhů věcného záměru zákona	1	5,56 %

Návrh na sjednání mezinárodního závazku ČR	1	5,56%
GIA provedeno	10	55,56 %
GIA neprovedeno	8	44,44 %
GIA formálně	9	50,00 %
GIA v souladu s LPV a JŘV	1	5,56 %
Materiály pracující s Metodikou	-	-

Ministerstvo kultury

Celkový počet materiálů	8	100 %
Materiálů týkajících se fyzických osob	4	50,00 %
Materiálů netýkajících se fyzických osob	4	50,00 %
Nelegislativních materiálů	5	62,50 %
Návrhů vyhlášek	-	-
Návrhů nařízení vlády	1	12,50 %
Návrhů zákona	2	25,00 %
Návrhů věcného záměru zákona	-	-
Návrh na sjednání mezinárodního závazku ČR	-	-
GIA provedeno	4	50,00 %
GIA neprovedeno	4	50,00 %
GIA formálně	4	50,00 %
GIA v souladu s LPV a JŘV	-	-
Materiály pracující s Metodikou	-	-

Ministerstvo obrany

Celkový počet materiálů	10	100 %
Materiálů týkajících se	10	100 %

fyzických osob		
Materiálů netýkajících se fyzických osob	-	-
Nelegislativních materiálů	6	60,00%
Návrhů vyhlášek	1	10,00%
Návrhů nařízení vlády	1	10,00%
Návrhů zákona	2	20,00%
Návrhů věcného záměru zákona	-	-
Návrh na sjednání mezinárodního závazku ČR	-	-
GIA provedeno	4	40,00%
GIA neprovedeno	6	60,00%
GIA formálně	4	40,00%
GIA v souladu s LPV a JŘV	-	-
Materiály pracující s Metodikou	-	-

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Celkový počet materiálů	18	100 %
Materiálů týkajících se fyzických osob	14	77,78 %
Materiálů netýkajících se fyzických osob	4	22,22 %
Nelegislativních materiálů	8	44,44 %
Návrhů vyhlášek	1	5,56%
Návrhů nařízení vlády	4	22,22%
Návrhů zákona	5	27,78 %
Návrhů věcného záměru zákona	-	-
Návrh na sjednání mezinárodního závazku ČR	-	-
GIA provedeno	9	50,00 %
GIA neprovedeno	9	50,00 %

GIA formálně	5	27,78 %
GIA v souladu s LPV a JŘV	4	22,22 %
Materiály pracující s Metodikou	2	11,11 %

Ministerstvo průmyslu a obchodu

Celkový počet materiálů	19	100 %
Materiálů týkajících se fyzických osob	13	68,42 %
Materiálů netýkajících se fyzických osob	6	31,58 %
Nelegislativních materiálů	13	68,42 %
Návrhů vyhlášek	2	10,53 %
Návrhů nařízení vlády	1	5,26 %
Návrhů zákona	2	10,53 %
Návrhů věcného záměru zákona	1	5,26 %
Návrh na sjednání mezinárodního závazku ČR	-	-
GIA provedeno	10	52,63 %
GIA neprovedeno	9	47,37 %
GIA formálně	10	52,63 %
GIA v souladu s LPV a JŘV	-	-
Materiály pracující s Metodikou	-	-

Ministerstvo pro místní rozvoj

Celkový počet materiálů	5	100 %
Materiálů týkajících se fyzických osob	5	100 %
Materiálů netýkajících se fyzických osob	-	-
Nelegislativních materiálů	3	60,00 %
Návrhů vyhlášek	-	-
Návrhů nařízení vlády	1	20,00 %

Návrhů zákona	1	20,00 %
Návrhů věcného záměru zákona	-	-
Návrh na sjednání mezinárodního závazku ČR	-	-
GIA provedeno	2	40,00 %
GIA neprovedeno	3	60,00 %
GIA formálně	2	40,00 %
GIA v souladu s LPV a JŘV	-	-
Materiály pracující s Metodikou	-	-

Ministerstvo spravedlnosti

Celkový počet materiálů	11	100 %
Materiálů týkajících se fyzických osob	9	81,82 %
Materiálů netýkajících se fyzických osob	2	18,18 %
Nelegislativních materiálů	6	54,55 %
Návrhů vyhlášek	-	-
Návrhů nařízení vlády	-	-
Návrhů zákona	3	27,27 %
Návrhů věcného záměru zákona	-	-
Návrh na sjednání mezinárodního závazku ČR	2	18,18 %
GIA provedeno	7	63,64 %
GIA neprovedeno	4	36,36 %
GIA formálně	5	45,45 %
GIA v souladu s LPV a JŘV	2	18,18 %
Materiály pracující s Metodikou	-	-

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Celkový počet materiálů	9	100 %
Materiálů týkajících se fyzických osob	7	77,78 %
Materiálů netýkajících se fyzických osob	2	22,22 %
Nelegislativních materiálů	6	66,67 %
Návrhů vyhlášek	-	-
Návrhů nařízení vlády	1	11,11 %
Návrhů zákona	1	11,11 %
Návrhů věcného záměru zákona	-	-
Návrh na sjednání mezinárodního závazku ČR	1	11,11%
GIA provedeno	5	55,56 %
GIA neprovedeno	4	44,44 %
GIA formálně	5	55,56 %
GIA v souladu s LPV a JŘV	-	-
Materiály pracující s Metodikou	-	-

Ministerstvo vnitra

Celkový počet materiálů	29	100 %
Materiálů týkajících se fyzických osob	23	79,31 %
Materiálů netýkajících se fyzických osob	6	20,69 %
Nelegislativních materiálů	12	41,38 %
Návrhů vyhlášek	3	10,34 %
Návrhů nařízení vlády	3	10,34 %
Návrhů zákona	10	34,48 %
Návrhů věcného záměru zákona	-	-
Návrh na sjednání mezinárodního závazku ČR	1	3,45 %

GIA provedeno	11	37,93 %
GIA neprovedeno	18	62,07 %
GIA formálně	11	37,93 %
GIA v souladu s LPV a JŘV	-	-
Materiály pracující s Metodikou	-	-

Ministerstvo zahraničních věcí

Celkový počet materiálů	8	100 %
Materiálů týkajících se fyzických osob	6	75,00 %
Materiálů netýkajících se fyzických osob	2	25,00 %
Nelegislativních materiálů	7	87,50 %
Návrhů vyhlášek	1	12,50 %
Návrhů nařízení vlády	-	-
Návrhů zákona	-	-
Návrhů věcného záměru zákona	-	-
Návrh na sjednání mezinárodního závazku ČR	-	-
GIA provedeno	2	25,00 %
GIA neprovedeno	6	75,00 %
GIA formálně	2	25,00 %
GIA v souladu s LPV a JŘV	-	-
Materiály pracující s Metodikou	-	-

Ministerstvo zdravotnictví

Celkový počet materiálů	11	100 %
Materiálů týkajících se fyzických osob	9	81,82 %
Materiálů netýkajících se fyzických osob	2	18,18 %

Nelegislativních materiálů	6	54,55 %
Návrhů vyhlášek	2	18,18 %
Návrhů nařízení vlády	1	9,09 %
Návrhů zákona	2	18,18 %
Návrhů věcného záměru zákona		
Návrh na sjednání mezinárodního závazku ČR	-	-
GIA provedeno	4	36,36 %
GIA neprovedeno	7	63,64 %
GIA formálně	3	27,27 %
GIA v souladu s LPV a JŘV	1	9,09 %
Materiály pracující s Metodikou	1	9,09 %

Ministerstvo zemědělství

Celkový počet materiálů	23	100 %
Materiálů týkajících se fyzických osob	10	43,48 %
Materiálů netýkajících se fyzických osob	13	56,52 %
Nelegislativních materiálů	10	43,48 %
Návrhů vyhlášek	7	30,43 %
Návrhů nařízení vlády	2	8,70 %
Návrhů zákona	4	17,39 %
Návrhů věcného záměru zákona	-	-
Návrh na sjednání mezinárodního závazku ČR	-	-
GIA provedeno	11	47,83 %
GIA neprovedeno	12	52,17 %
GIA formálně	11	47,83 %
GIA v souladu s LPV a JŘV	-	-
Materiály pracující s	-	-

Metodikou		
-----------	--	--

Ministerstvo životního prostředí

Celkový počet materiálů	15	100 %
Materiálů týkajících se fyzických osob	5	33,33 %
Materiálů netýkajících se fyzických osob	10	66,67 %
Nelegislativních materiálů	10	66,67 %
Návrhů vyhlášek	2	13,33 %
Návrhů nařízení vlády	1	6,67 %
Návrhů zákona	-	-
Návrhů věcného záměru zákona	1	6,67 %
Návrh na sjednání mezinárodního závazku ČR	1	6,67 %
GIA provedeno	2	13,33 %
GIA neprovedeno	13	86,67 %
GIA formálně	2	13,33 %
GIA v souladu s LPV a JŘV	-	-
Materiály pracující s Metodikou	-	-

Úřad vlády

Celkový počet materiálů	13	100 %
Materiálů týkajících se fyzických osob	8	61,54%
Materiálů netýkajících se fyzických osob	5	38,46%
Nelegislativních materiálů	13	100,00 %
Návrhů vyhlášek	-	-
Návrhů nařízení vlády	-	-
Návrhů zákona	-	-
Návrhů věcného záměru zákona	-	-
Návrh na sjednání	-	-

mezinárodního závazku ČR		
GIA provedeno	7	53,85%
GIA neprovedeno	6	46,15%
GIA formálně	7	53,85%
GIA v souladu s LPV a JŘV	-	-
Materiály pracující s Metodikou	-	-

Česká národní banka

Celkový počet materiálů	8	100 %
Materiálů týkajících se fyzických osob	3	37,50%
Materiálů netýkajících se fyzických osob	5	62,50%
Nelegislativních materiálů	1	12,50%
Návrhů vyhlášek	7	87,50%
Návrhů nařízení vlády	-	-
Návrhů zákona	-	-
Návrhů věcného záměru zákona	-	-
Návrh na sjednání mezinárodního závazku ČR	-	-
GIA provedeno	5	62,50%
GIA neprovedeno	3	37,50%
GIA formálně	5	62,50%
GIA v souladu s LPV a JŘV	-	-
Materiály pracující s Metodikou	-	-

Příloha č. 3 – Situace dalších předkladatelů s méně, než 5 materiály za dané období

Český báňský úřad

Celkový počet materiálů	1	100 %
Materiálů týkajících se fyzických osob	1	100,00 %
Materiálů netýkajících se fyzických osob	-	-
Nelegislativních materiálů	-	-
Návrhů vyhlášek	1	100,00 %
Návrhů nařízení vlády	-	-
Návrhů zákona	-	-
Návrhů věcného záměru zákona	-	-
GIA provedeno	-	-
GIA neprovedeno	1	100,00 %
GIA formálně	-	-
GIA v souladu s LPV a JŘV	-	-
Materiály pracující s Metodikou		

Český úřad zeměměřický a katastrální

Celkový počet materiálů	1	100 %
Materiálů týkajících se fyzických osob	1	100,00 %
Materiálů netýkajících se fyzických osob	-	-
Nelegislativních materiálů	-	-
Návrhů vyhlášek	-	-
Návrhů nařízení vlády	-	-
Návrhů zákona	1	100,00 %
Návrhů věcného záměru zákona	-	-

GIA provedeno	1	100,00 %
GIA neprovedeno	-	-
GIA formálně	1	100,00 %
GIA v souladu s LPV a JŘV	-	-
Materiály pracující s Metodikou	-	-

Grantová agentura České republiky

Celkový počet materiálů	2	100 %
Materiálů týkajících se fyzických osob	2	100,00 %
Materiálů netýkajících se fyzických osob	-	-
Nelegislativních materiálů	2	100,00 %
Návrhů vyhlášek	-	-
Návrhů nařízení vlády	-	-
Návrhů zákona	-	-
Návrhů věcného záměru zákona	-	-
GIA provedeno	2	100,00 %
GIA neprovedeno	-	-
GIA formálně	2	100,00 %
GIA v souladu s LPV a JŘV	-	-
Materiály pracující s Metodikou	-	-

Národní bezpečnostní úřad

Celkový počet materiálů	2	100 %
Materiálů týkajících se fyzických osob	2	100,00 %
Materiálů netýkajících se fyzických osob	-	-
Nelegislativních materiálů	1	50,00 %
Návrhů vyhlášek	-	-
Návrhů nařízení vlády	-	-

Návrhů zákona	1	50,00 %
Návrhů věcného záměru zákona		
GIA provedeno	1	50,00 %
GIA neprovedeno	1	50,00 %
GIA formálně	1	50,00 %
GIA v souladu s LPV a JŘV	-	-
Materiály pracující s Metodikou	-	-

Technologická agentura České republiky

Celkový počet materiálů	2	100 %
Materiálů týkajících se fyzických osob	2	100,00 %
Materiálů netýkajících se fyzických osob	-	-
Nelegislativních materiálů	2	100,00 %
Návrhů vyhlášek	-	-
Návrhů nařízení vlády	-	-
Návrhů zákona	-	-
Návrhů věcného záměru zákona	-	-
GIA provedeno	2	100,00 %
GIA neprovedeno	-	-
GIA formálně	1	50,00 %
GIA v souladu s LPV a JŘV	1	50,00 %
Materiály pracující s Metodikou	-	-

Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a hnutí

Celkový počet materiálů	1	100 %
Materiálů týkajících se fyzických osob	1	100,00 %
Materiálů netýkajících se	-	-

fyzických osob		
Nelegislativních materiálů	1	100,00 %
Návrhů vyhlášek	-	-
Návrhů nařízení vlády	-	-
Návrhů zákona	-	-
Návrhů věcného záměru zákona	-	-
GIA provedeno	1	100,00 %
GIA neprovedeno	-	-
GIA formálně	1	100,00 %
GIA v souladu s LPV a JŘV	-	-
Materiály pracující s Metodikou	-	-

Příloha č. 4 – Zpětná vazba k workshopům k používání Metodiky

V průběhu období od července 2018 do ledna 2021 uspořádal Odbor devět seminářů zaměřených na praktické uplatňování Metodiky, kterých se zúčastnilo 165 osob. S nabídkou účasti na workshopu Odbor přednostně oslovoval legislativní a analytické útvary a dále rezortní koordinátorky a koordinátory rovnosti žen a mužů. Zejména jejich prostřednictvím Odbor rovněž pokaždé žádal o postoupení pozvánky dalším osobám a útvarům, které by hodnocení dopadů na rovnost žen a mužů při své práci mohly využít.

Účastníky a účastnice všech devíti workshopů Odbor oslovil s žádostí o poskytnutí zpětné vazby, která směřovala nejen k obecnému zhodnocení jejich průběhu, ale i k tomu, jak konkrétně využili informace získané na workshopu ve své práci. Zpětnou vazbu bylo možné poskytnout prostřednictvím vyplnění anonymního online dotazníku, do kterého byly zařazeny hodnotící uzavřené i otevřené otázky. Šetření proběhlo ve dnech 9. až 16. února 2021 a zúčastnilo se jej celkem 64 osob (návratnost dotazníku tedy činila 38,79 %).

Zpětná vazba od účastnic a účastníků workshopů byla reflektována i v závěrečných doporučeních této analýzy (viz kapitola 9).

Dotazník se skládal ze 4 hodnotících uzavřených otázek, 3 otevřených otázek týkajících se workshopu a 2 doplňujících otázek týkajících se samotných respondentů a respondentek. Hodnotící otázky vyplnilo 64 osob (100 %) a u všech byla vyjádřena vysoká spokojenost. Dané části workshopu měli respondenti a respondentky ohodnotit známkami obdobně jako ve škole, tedy 1 = výborně, 5 = nedostatečně. Nejlépe byla hodnocena srozumitelnost výkladu (75 % hodnotilo výborně) a celková spokojenost s workshopem (56,25 % hodnotilo výborně).

Výsledky hodnocení jsou níže doplněny obdrženími odpověďmi na otevřené otázky. Všechny odpovědi byly ponechány v původní podobě.

V první části evaluace měli respondenti a respondentky zhodnotit přednáškovou část workshopu, konkrétně měli oznámkovat obsah a srozumitelnost výkladu, dostatečnost ilustračních příkladů a čas věnovaný této části. Nejlépe byla zhodnocena srozumitelnost výkladu (75 % hodnotilo výborně, 18,75 % chvalitebně, 4,69 % dobře, 1,56 % nedostatečně) a nejhůře obsah (54,69 % výborně, 32,81 % chvalitebně, 9,38 % dobře, 1,56 % dostatečně a 1,56 % nedostatečně). Čas věnovaný této části byl hodnocen následovně: 40,62 % respondentů a respondentek hodnotilo známkou horší než výborně – 28,13 % chvalitebně, 6,25 % dobře a 6,25 % dostatečně, známkou výborně hodnotilo 59,38 %. Dostatek ilustračních příkladů dostal ohodnocení z 60,95 % výborně, 23,44 % chvalitebně, 10,94 % dobře a 4,69 % dostatečně.

Druhá část evaluace se zaměřovala na zhodnocení praktické části workshopu. Hodnotily se tři aspekty, a to výběr materiálů pro praktické cvičení, čas věnovaný této části a srozumitelnost zpětné vazby od lektorky, která byla velkou většinou respondentů a respondentek hodnocena nejlépe (65,62 % hodnotilo známkou výborně, 20,31 % chvalitebně, 9,38 % dobře, 4,69 % dostatečně). Výběru materiálů pro praktické cvičení dalo 54,69 % respondentů a respondentek známkou výborně, 28,12 % chvalitebně, 14,06 % dobře a 3,13 % dostatečně. Čas věnovaný praktické části získal následující ohodnocení: 53,13 % výborně, 25 % chvalitebně, 37,50 % dobře, 9,38 % dostatečně.

Ve třetí části evaluace měli respondenti a respondentek ohodnotit celkovou spokojenost s workshopem. Většina (56,25 %) odpověděla hodnocením výborně. Chvalitebně hodnotilo celkovou spokojenost 29,69 % respondentů a respondentek, dobře 7,81 %, dostatečně 4,69 % a nedostatečně 1,56 %.

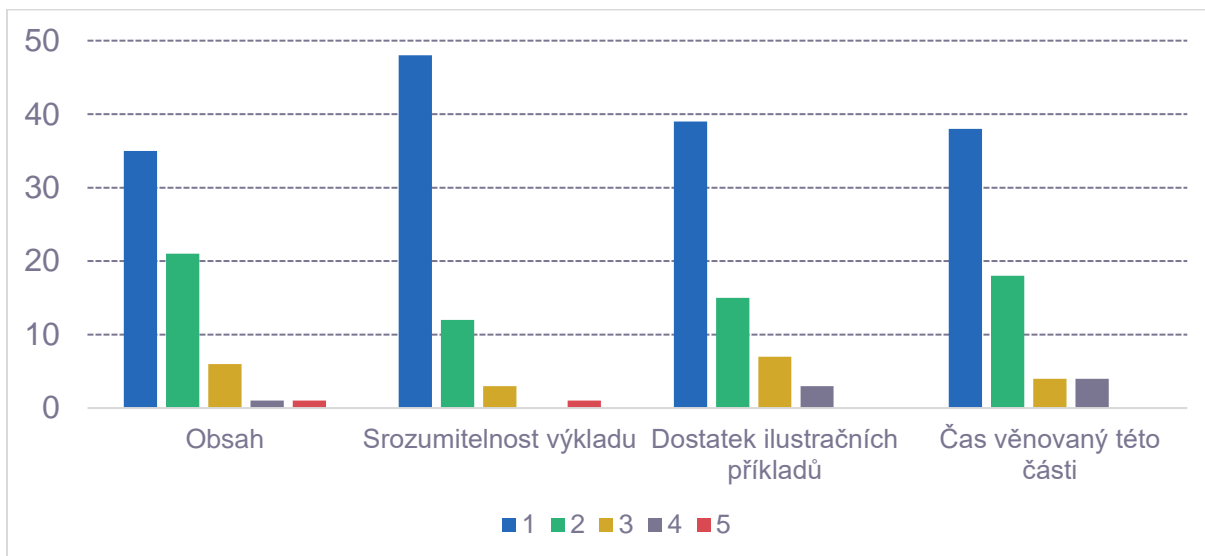
Čtvrtá hodnotící část se respondentů a respondentek dotazovala na přínos workshopu pro jejich práci. Více než třetina (37,5 %) dotázaných hodnotila přínos výborně, 32,81 % hodnotilo přínos známkou dobře, 25 % respondentů a respondentek jej hodnotilo chvalitebně. Dostatečnou známkou odpověděla pouze jedna z dotazovaných osob (1,56 %) a nedostatečnou známkou dvě osoby (3,12 %).

Na první otevřenou otázku odpovědělo celkem 27 respondentů a respondentek, na druhou 34 a na třetí 25. Obecně na workshopu respondenti a respondentek kladně hodnotili přístup a výklad lektorky, a naopak za nedostatečné hodnotili málo prohloubený obsah seminářů a málo praktických cvičení.

Na dvě závěrečné otázky odpovědělo 100 % respondentů a respondentek. Na otázku, v jakém roce jste se workshopu zúčastnil/a, odpovědělo 28,1 % v roce 2020 prezenčně, 26,6 % v roce 2019, 18,8 % v roce 2018, 17,2 % v roce 2020 distančně (online) a 9,4 % v roce 2021. Na otázku, na jakém typu útvaru působíte, odpovědělo 32,8 % věcný/analytický, 17,2 % personální, 14,1 % legislativní, 9,4 % administrující některý z operačních programů z ESI fondů 2014–2020 a 26,6 % zodpovědělo jiný typ útvaru.

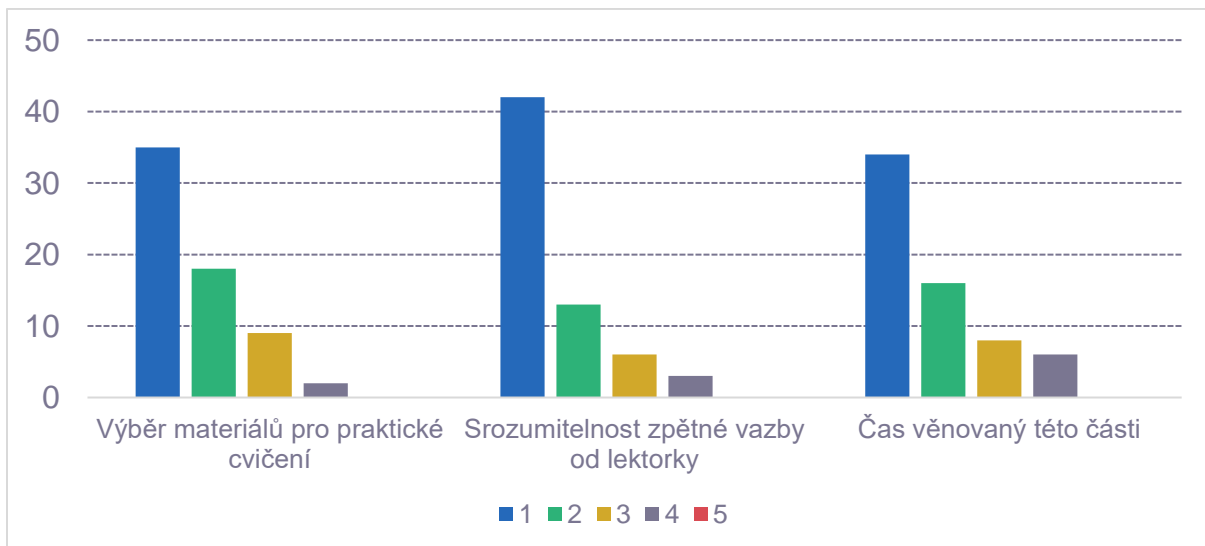
Zhodnoťte přednáškovou část workshopu.

Hodnoceno jako ve škole: 1 = výborně, 5 = nedostatečně.

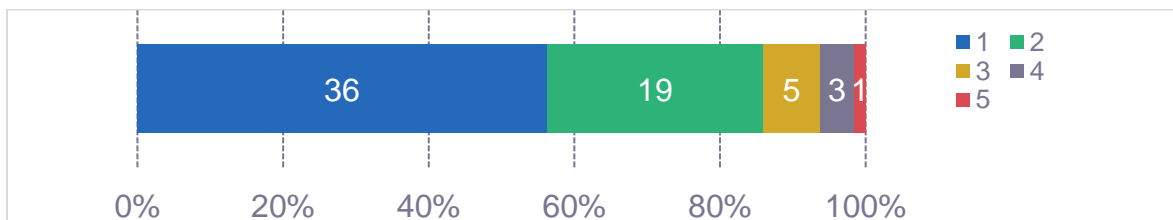
Zhodnoťte praktickou část workshopu.

Hodnoceno jako ve škole: 1 = výborně, 5 = nedostatečně.

Zhodnoťte Vaši celkovou spokojenost s workshopem.

Hodnoceno jako ve škole: 1 = výborně / ano, velmi, 5 = nedostatečně / ne, vůbec.

Zde můžete uvést, co konkrétně se Vám na workshopu líbilo či nelíbilo?²¹

27 odpovědí

Dobrý výběr praktických příkladů, velmi vstřícný přístup lektorky o obslužného personálu. Příjemná atmosféra i prostředí. Podnětné uchopení ne příliš atraktivní problematiky.

Bylo by dobré se zaměřit na praktickou část a mít alespoň 2 materiály z každého resortu, se kterými by se dalo pracovat. Přizpůsobit praktickou část na základě obsazenosti workshopu dle resortů, je-li to možné. Ale mé zkušenosti jsou z workshopu před 2 lety, třeba jste trochu koncepci změnili. Osobně mi přišlo, že jsou tam uvedené spíše extrémní příklady: strategie sportu – plíseň na bramborách.

Příklady toho, co vše může mít, byť nepřímý, vliv na rovnost žen a mužů.

Bylo to docela osvěžující, navíc pro mě poslední offline vzdělávací akce před koronavirem, to se počítá:-)

Evaluací dotazník by měl následovat do cca týdne po workshop, po téměř 4 týdnech už si toho pamatuji zásadně méně, tím spíše takové ty měkké věci typu zda měl být věnován větší prostor té či oné části.

Nelíbilo se mi, že útvar Úřadu vlády využívá pro "workshop" vegetariánskou restauraci, dále také velmi časté napadání některých ministerstev a používání nepodložených tvrzení. Celkově mi unikal smysl tzv. "praktické části" a zbývající část byla koncipována ve smyslu hledání problému, tedy nikoli snahou o rovnost či praktickou ukázkou nerovnosti, ale o umělé hledání či vytváření nerovnosti a problému tam, kde nerovnost a problémy ve skutečnosti nejsou.

Workshop se mi líbil, zaujala mě praktická část.

Tentokrát se mi (na rozdíl od minulého) workshop líbil. Teoretická část byla trochu jak na vysoké škole na přednáškách, což bohužel většina gender seminářů atd. je. Nejlepší byla praktická část, zde oceňuji, že lektorky s námi probraly postup, jak materiály posuzovat tzn. praktické vedení a vysvětlení, a ne nechat rovnou účastníky pracovat samostatně.

Zúčastnila jsem se pouze jediného workshopu, v lednu, lektorkou byla Lucia Zachariášová. za mě byl perfektní, obsahem i organizací.

Bohužel jsem se nemohla účastnit praktické části (zadala jsem známky 1, protože mě dotazník nechtěl pustit dále), přednáškovou část ale hodnotím velmi kladně. Neměla jsem o této Metodice velké povědomí a přednáška mi ho tedy velmi rozšířila. O existenci metodiky atd. jsem informovala i své kolegy.

Školení bylo obsahově rušeno zcela jinými tématy. Uvítala bych jeho konkrétní zaměření pouze na metodiku hodnocení a školit jak správně zhodnotit na různých materiálech či tématech. Školení by mělo být obsahově oddělené pro osoby zaměřené na gender a pro osoby zabývající se věcnou tematikou v úřadech VS, které by měly být podle metodiky hodnoceny.

skupinová práce, uvedené příklady

Workshopu jsem se účastnil již před delší dobou a na detaily si vzpomínám obtížně, navíc na workshop jsem přicházel s možná trochu větší mírou porozumění, než ostatní, proto i mé odpovědi v předchozích otázkách třeba brát s jistou rezervou. Co pokládám obecně za zdařilé: v rámci přednášky upoutat pozornost něčím, co se zároveň vyrovnává s nějakým častým předsudkem (příklad genderového aspektu úklidu sněhu) a dále samotnou skutečnost, že součástí workshopu je praktické cvičení. Seminární část bych možná ještě rozšířil o část, kde

²¹ Odpovědi jsou citovány v původní podobě, bez jakýchkoliv zásahů (tedy i bez jazykové korektury).

by účastníci spolu ve větší míře hovořili o tom, jak to s takovým hodnocením u nich na resortu vypadá, jestli znají někoho, kdo by to dělal, co vidí jako praktický problém apod. - workshop jim sice dá představu, jak hodnotit, ale pokud nemají reálné podmínky k tomu, aby takové hodnocení prováděli, nebude jim to mnoho platné.

přístup a projev lektorky, interaktivita

Lektorka

Získala jsem praktický příklad, jak posuzovat posudek k vlastním materiálům.

Uvítal bych více diferencovaných materiálů pro praktické cvičení. A přesunout čas ve prospěch praktických cvičení. Workshop probíhal v příjemné tvůrčí atmosféře.

Způsob zprostředkování informací byl dobře pochopitelný, nevadilo by mi více praktické části, kde bychom si více vyzkoušeli teorii.

Lektorka byla velice milá, výklad byl srozumitelný. Praktická část byla poznamenána nemožností osobního kontaktu. Uvítala bych více vyloženě praktických příkladů ze života (jako byl příklad s odklizením sněhu), domnívám se, že pro velkou část odborů je toto téma neuchopitelné, nevidí jeho dopady a neumějí si představit žádnou spojitost se svojí věcnou působností, pokud není zjevná na první pohled. Takže výsledkem je, že k připomínkovaným materiálům raději píší "netýká se naší působnosti...nemá dopady na rovnost žen a mužů", a tím je pro ně věc vyřešena. Je třeba většího povědomí o této problematice nejen u referentů, ale domnívám se, že zejména u představených. Protože, pokud by si ti byli vědomi nutnosti hledání možných souvislostí, tak by předložená stanoviska "netýká se naší působnosti...nemá dopady na rovnost žen a mužů" neschválili svým podpisem, ale vyžadovali by vysvětlení.

Celkové pojetí workshopu přednášející.

Praktické osvětlení problému. Nácvik praktické situace (včetně omezeného času na vyhodnocení výstupu).

Vysvětlení příkladů, kdy legislativní opatření mají dopad na rovnost mužů a žen.

je to asi rok a půl a konkrétnosti si nepamatuji, ale vím, že cvičení s příklady mi přišlo hodně přes ruku

Velmi se mi líbilo celé zaměření i vedení workshopu.

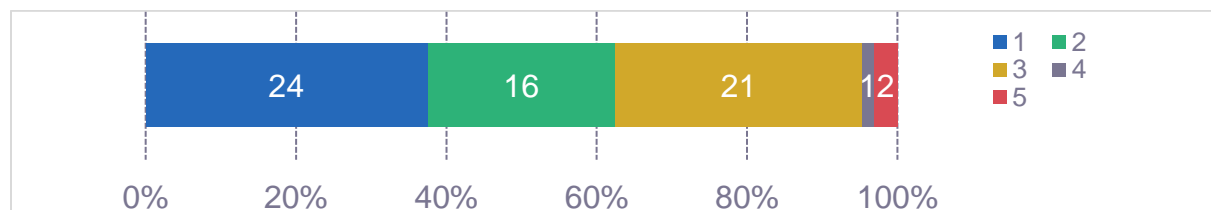
Oceňuji možnost vyzkoušet si v praktické části workshopu způsoby využívání Metodiky na konkrétních příkladech.

Příjemná přednášející :)

Srozumitelnost výkladu, názornost, demonstrace na praktických příkladech

Nyní zhodnoťte přínos workshopu pro Vaši práci.

Hodnoceno jako ve škole: 1 = výborně / ano, velmi, 5 = nedostatečně / ne, vůbec.

Pro co konkrétně jste využil/a informace získané na workshopu?²²

34 odpovědí

Příprava materiálu pro jednání vlády ČR nelegislativní povahy, příprava změny legislativní povahy

Pro zpracování návrhů právních předpisů, zejména důvodových zpráv k nim.

Začali jsme spolupracovat s lektorkou workshopu pí. Zachariášovou.

Při zpracovávání návrhů právních předpisů v oblasti branné povinnosti státních občanů ČR

Informce byly využity v rámci spolupráce s kolegy při přípravě nových právních předpisů.

při hodnocení dopadů materiálů našeho úřadu, které jdou do vlády

S ohledem na moji agendu nic konkrétního, spíš se změnil můj náhled na celou problematiku genderu – může být i tam, kde není na první pohled vidět.

V rámci vypracování připomínkových řízení.

Při tvorbě předpisů se více zamýšlím nad konkrétními dopady.

Postup, jak hodnotit materiály, které se týkají rovnosti žen a mužů.

rozšíření vědomostí k dané problematice

Spíš využiji do budoucna. Workshop mi dal dobrý kontext pro práci s materiály ve státní správě a další představu o možnostech, jak konceptualizovat záležitosti v oblasti rovnosti žen a mužů (což není vždy snadné).

využíváme poznatky také při tvorbě vnitřních předpisů rezortu

pro další přenos v rámci vzdělávání

Osobně Metodiku při své práci nevyužívám, ale jelikož pracuji jako metodik tvorby strategických dokumentů a zároveň poměrně často vypracovávám stanoviska k materiálům předkládaným vládě ČR, povědomí o existenci Metodiky je cenná informace, kterou předávám dále tvůrcům dokumentů/materiálů.

informace promítám při MPŘ do dalších dokumentů a snažím se na tento aspekt upozorňovat

Přicházel jsem si primárně ověřit, jak gender impact assessment vypadá/by měl vypadat, abych to srovnal s jinými existujícími nebo zvažovanými nástroji posuzování dopadů, hledal příp. společné silné/slabé stránky apod. Po této stránce jsem informací využil zcela. Teprve sekundárně jsem se přišel vzdělat v GIA jako specifické dovednosti, kterou bych mohl využít při tvorbě nebo posuzování materiálů. Po této stránce jsem jich využil méně, a to v tom smyslu, že tématu věnuji větší pozornost, než dříve při připomínkování cizích materiálů, ale vzhledem ke strukturálnímu tlaku se často věnuji jen nejjednodušším formám posuzování (nepromýšlím nic, co by nebylo patrné na první pohled). Ve vztahu k "vlastním" materiálům jsem téma promýšlel i dříve, ale jenom věcně, nikoli formálně (ostatně, nikdy se mě na ministerstvu nikdo neptal, jestli má "můj" materiál dopad na rovnost žen a mužů a netuším, kdo to za ministerstvo posuzuje, pokud vůbec někdo).

Pro práci při překládání k hodnocení rovnosti žen a mužů na MPO

Jasný postup pro zhodnocení zpracovaných materiálů.

²² Odpovědi jsou citovány v původní podobě, bez jakýchkoliv zásahů (tedy i bez jazykové korektury).

Pro zhodnocení podkladů zpracovávaných materiálů.

Více se zamýšlím nad vlivem genderové roviny na konkrétní problémy.

S problematikou pracuji dnes a denně, takže pro mě byl seminář přínosný. Jsem ráda, že jsem měla možnost vidět přehledně možnosti využití Metodiky, praktický nácvik s Metodikou byl fajn. Vnímám i pozitivní přínos síťování.

Ke zjištění, že téma rovnosti žen a mužů je při připomínkování materiálů považováno jako méně významné a není mu věnována patřičná pozornost.

tvorba RIA k právním předpisům

Pro lepší vhlad do této problematiky

Nové perspektivy pro nalezení hlediska rovnosti žen a mužů u rozdílných agend.

Jelikož jsem agendu Gender témat dostala do gesce relativně nedávno, neměla jsem ještě možnost využít své znalosti o vyhodnocování materiálů předkládaných vládou v praxi.

Podařilo se mi částečně více rozvinout otázku rovnosti mužů a žen a celkově otázku diversity v hodnocení strategie, kterou spravuje náš odbor. V rámci zpracování zprávy jsem byla lépe schopná u nadřízených obhájit důležitost tohoto tématu a to přijatelnou formu sběru dat.

Seznámení se s problematikou. Nevyužívám prakticky. Zajímalo mě, jak proces probíhá, neboť pracuji v oboru rovnosti žen a mužů.

Pro hodnocení dopadů regulace (RIA)

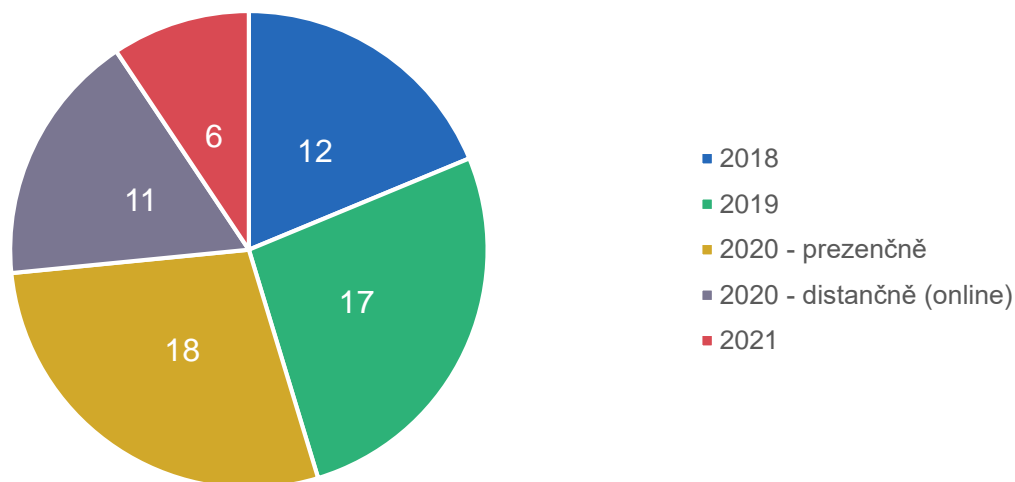
že se do materiálů píše "nemá dopad na rovnost žen a mužů", téma bohužel nemá obecnou podporu

Zatím pro nic konkrétního.

Workshop ovlivnil můj způsob posuzování strategických dokumentů z hlediska rovnosti žen a mužů. Dopady nemusejí být vždy na první pohled viditelné, přesto je třeba zaměřit na ně pozornost.

posuzování návrhů právních aktů (se zřetelem na Legislativní pravidla vlády)

V jakém roce jste se workshopu zúčastnil/a?

Na jakém typu útvaru působíte?

■ 0
■ 0
■ 0
■ 0
■ 0

Prosím uveďte Vaše jakékoli připomínky k obsahu a formátu workshopu či návrhy na zlepšení realizace akcí tohoto typu (např. doporučení zařadit na workshop více praktických cvičení, zrealizovat navazující školení apod.).²³

25 odpovědí

Použitý koncept považuji za efektivní, praktický i podnětný. navazující školení by však měla více směřovat i do rozhodovací úrovně přestavených ve státní službě a statutárních zástupců minimálně veřejnoprávních subjektů jakou jsou obecně školská zařízení, veřejné vysoké školy, veřejné výzkumné organizace nebo státní zdravotnická zařízení včetně nemocnic, regionální správa a samospráva atp.

Rozhodně bych po roce až dvou doporučil zopakování semináře, popř. uskutečnit navazující seminář, aby získané poznatky časem nezapadly, ale naopak se "zaužívaly" v praxi.

Více praktických cvičení by zřejmě neuškodilo (možná jen pro zájemce).

Připomínky byly již uvedeny na předchozí straně. Věřím, že rovnost žen a mužů je důležitá, avšak praktická realizace předmětného workshopu byla na takové úrovni, že by měl být zcela zrušen, neboť jeho přínos je nulový.

Považuji za užitečné zrealizovat navazující školení.

Více vysvětlení a praktických příkladů. A teorii, která není odtržená od reality.

Přednáška byla příliš dlouhá, pro mne bez nových informací, praktická část naopak příliš rychlá a krátká, tedy celkově přínos byl pro mne malý.

nejlepší jsou příklady dobré praxe

Speciálně oceňuji organizaci workshopu – předem přehledný email se všemi dokumenty či odkazy, takže se člověk dobře připraví. A oceňuji i tento dotazník – je zřejmé, že se pak věci

²³ Odpovědi jsou citovány v původní podobě, bez jakýchkoliv zásahů (tedy i bez jazykové korektury).

mohou se zpětnou vazbou a iterací vylepšovat a jsou evidence-based a založeny na datech a ne dojmech. Díky!

Dle mého, a to není kritika, ale spíš suchý popis – metodika není praktická. Metodika jde do takové hloubky, která není v běžné praxi státní správy obvyklá, a proto není ani použitelná. Skutečná aplikace metodiky by vyžadovala posílení personálních kapacit úřadů, čemuž pravděpodobně nebude vyhověno.

Připomínky nemám – spíše doplnění k předchozí otázce – pracuji na útvaru zabývajícím se strategickými dokumenty a ESIF.

Více praktických cvičení v samotné přednášce a návazně pro účastníky školení.

Workshop byl zcela postačující

Navazující školení/modifikace primárního školení v návaznosti na "best practice".

Uvítám zařazení více praktických cvičení a také realizaci navazujících školení.

Uvítala bych více praktických cvičení.

viz výše

Více praktických cvičení a věnovat jim více času

Nemám žádné připomínky ani návrhy.

Navazující školení a sdílení zkušeností by bylo fajn.

Zařadit více praktických cvičení

Doporučila bych zařadit více konkrétních případů a více praktických (ale kratších) cvičení.

Workshop byl dobře promyšlený, propojení teoretické části s praktickou bylo funkční, byl dostatek prostoru pro zodpovězení dotazů účastníků. Místo konání bylo dobře dostupné a občerstvení chutné :).

doporučení zařadit na workshop více praktických cvičení

Nemám žádné jiné náměty.